

Uchwała Nr V/35/2015

Rady Gminy Obryte

z dnia 30 marca 2015r.

w sprawie przyjęcia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na terenie Gminy Obryte na lata 2015-2020

Na podstawie art. 18 ust.2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U z 2013r. poz. 594 z późn.zm.) oraz art. 17 ust.1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2015 r. poz. 163) uchwała się, co następuje:

§1.

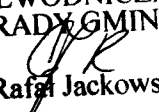
Przyjmuje się Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych na terenie Gminy Obryte na lata 2015-2020, w brzmieniu załącznika do niniejszej uchwały.

§2.

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Obryte .

§3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 kwietnia 2015 roku.

**PRZEWODNICZĄCY
RADY GMINY**

Rafał Jackowski

Załącznik
do Uchwały Nr V/35/2015
Rady Gminy Obryte
z dnia 30 października 2015r.

**STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
GMINY OBRYTE NA LATA 2015-2020**

Spis treści

WSTĘP	4
I. PODSTAWY PRAWNE STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH	6
II. CHARAKTERYSTYKA GMINY	8
2.1. UKŁAD GEOGRAFICZNY	8
2.2. TURYSTYKA	11
2.3. LUDNOŚĆ – DEMOGRAFIA.....	12
2.3.1. Struktura wiekowa	16
2.3.2. Poziom wykształcenia ludności.....	17
2.4. RYNEK PRACY	19
2.5. EDUKACJA	20
2.6. SŁUŻBA ZDROWIA.....	22
2.7. KULTURA	24
2.8. SENIORZY I OSOBY NIEPEŁNOSPRAWNE.....	25
2.8.1 Rozmiary zjawiska , analiza danych.....	25
2.8.2 Zasoby instytucjonalne gminy Obryte na rzecz Seniorów.....	27
2.9. POMOC SPOŁECZNA.....	29
3.1. PARTYCYPACJA SPOŁECZNA	37
3.1.1. Badania ankietowe	37
3.1.1.1. Pytania zamknięte	
3.1.1.2. Pytania otwarte – zestawienie wyników	
3.2. ANALIZA SWOT.....	60
III. CZĘŚĆ ROZWOJOWA	56

IV. HARMONOGRAM.....	59
V. OCENA	60
VI. WNIOSKI I UWAGI KOŃCOWE	62

WSTĘP

Zgodnie z art. 17 ust. 1 pkt. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka.

Niniejszy dokument stanowi opracowanie Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Obryte na lata 2015–2020. Podstawą do podjęcia działań związanych z tworzeniem dokumentu były następujące przesłanki:

- zakończenie okresu obowiązywania dotychczasowej Strategii
- zaktualizowanie diagnozy demograficzno–społecznej mieszkańców gminy Obryte ,
- uaktualnienie analizy SWOT,
- aktualizacja dokumentu w zakresie: celów strategicznych i operacyjnych, kierunków niezbędnych działań oraz wskaźników ich realizacji,
- wyzwania związane z efektywniejszą realizacją celów polityki społecznej w mieście.

Strategia opracowana została po wnikliwej analizie istniejących zasobów polityki społecznej, danych dotyczących sytuacji społeczno –demograficznej mieszkańców, a także z uwzględnieniem wniosków płynących z realizacji i monitorowania dotychczasowej Strategii.

Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Obryte na lata 2007 - 2013 została przyjęta Uchwałą Rady Gminy Obryte Nr X/68/2007 z dnia 06 grudnia 2007 r.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych stanowi długofalowy plan działania określający główne cele i kierunki rozwoju, służące zaspakajaniu potrzeb mieszkańców. Dokument ma charakter kompleksowy, stanowi projekt przyszłego funkcjonowania obszaru polityki społecznej w mieście. Systematyzuje działania oraz stanowi wytyczną postępowania sprzyjającą włączeniu społecznemu mieszkańców. Umożliwia koordynację realizowanych działań, ich monitorowanie oraz ocenę rezultatów dotychczas podejmowanych przedsięwzięć wraz z planowaniem dalszego rozwoju.

Rozwiązywanie istotnych problemów społecznych jest długofalowe, dlatego też celowe jest strategiczne podejście umożliwiające podejmowanie decyzji zarówno w najbliższym okresie, jak i w odległej perspektywie. Stąd konieczne jest opracowanie Strategii, której celem jest rozstrzygnięcie kluczowych problemów, które w znaczny sposób utrudniają codzienne życie mieszkańcom danego terenu. Na szczeblu gminy dokumentem takim jest

Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych. Każda gmina powinna posiadać taką strategię. Obowiązek jej wykonania wynika z przepisu art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. Nr 64, poz. 693 ze zm.);

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w swoich założeniach ideowych wychodząc od istoty człowieka i jego potrzeb, w indywidualnym i społecznym kontekście ma być dokumentem opisującym rzeczywistość, od której zależy stworzenie perspektywy godnego życia jednostki, grup społecznych i społeczeństwa jako całości.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych jest wyrazem zintegrowanego planowania społecznego. Cele integracji powinny być wyrazem dążeń i aspiracji społeczności lokalnej zmierzającej do rozwiązywania zidentyfikowanych problemów, likwidacji barier i zagrożeń oraz do wykorzystania wszelkich szans tkwiących w potencjale ludzkim i materialnym dla przyszłej integracji. Strategia jest również dokumentem niezbędnym, aby ubiegać się o możliwe do pozyskania środki w ramach różnorodnych funduszy pomocowych.

Dane wykorzystane w Strategii pochodzą z Głównego Urzędu Statystycznego. Dokument został opracowany z pomocą pracowników Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Obrytem oraz Urzędu Gminy w Obrytem.

Realizacja zadań postawionych przed pomocą społeczną na poziomie społeczności lokalnej, jak i na poziomie rodziny i jednostki oraz konieczność wypracowania ustawowych i niekonwencjonalnych form pomocy, wymaga systemowego i profesjonalnego diagnozowania problemów społecznych w skali gminy. W przypadku zdezaktualizowania się jednych problemów lub pojawienia nowych Strategia poddana będzie niezbędnym korektom.

Cele, kierunki działań oraz propozycje projektów zawarte w Strategii, pozwalają na dotarcie do najbardziej potrzebujących grup społecznych, często marginalizowanych i wykluczonych ze społeczeństwa. Strategia proponuje wdrożenie partnerstwa lokalnego między różnorodnymi partnerami społecznymi, jako zasady rozwiązywania problemów społecznych mieszkańców Obrytem, co pozwala na rozwój i pogłębianie współpracy pomiędzy instytucjami, organizacjami i samorządem.

Strategia ukazuje również, poza układem organizacyjno-instytucjonalnym, układ finansowania polityki społecznej i źródła pozyskiwania środków na rozwiązywanie problemów społecznych, w tym środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego.

Stwarza to szansę na usprawnienie instytucjonalne sfery związanej z realizacją zadań opieki społecznej, ograniczaniem negatywnych zjawisk społecznych, takich jak patologie, ubóstwo czy długoterminowe bezrobocie.

I. PODSTAWY PRAWNE STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Podstawą prawną do opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych jest obowiązująca od 01 maja 2004r. Ustawa o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 (Dz. U. Nr 64, poz. 693 ze zm.), która określa:

- 1) zadania w zakresie pomocy społecznej;
- 2) rodzaje świadczeń z pomocy społecznej oraz zasady i tryb ich udzielania;
- 3) organizację pomocy społecznej;
- 4) zasady i tryb postępowania kontrolnego w zakresie pomocy społecznej.

Według ustawy „pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości” (art. 2.1).

Regulacja ta ma służyć poprawie bezpieczeństwa socjalnego obywateli i przeciwdziałać wykluczeniu społecznemu, gwarantując jednocześnie stabilne podstawy funkcjonowania zabezpieczenia społecznego. W świetle ustawy instytucje pomocy społecznej udzielają pomocy osobom i rodzinom w szczególności z powodu:

1. ubóstwa,
2. sieroctwa,
3. bezdomności,
4. bezrobocia,
5. niepełnosprawności,
6. długotrwałej lub ciężkiej choroby,
7. przemocy w rodzinie,
8. potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności,
9. bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych,
10. braku umiejętności w przystosowaniu do życia młodzieży opuszczającej placówki opiekuńczo-wychowawcze,

11. trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy,
12. trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego,
13. alkoholizmu lub narkomanii,
14. zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej,
15. klęski żywiołowej lub ekologicznej.

Na mocy art.17.1 Ustawy do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym ustawodawca zaliczył opracowanie i realizację gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych.

Różnorodność problemów społecznych występujących w gminie powoduje konieczność wzięcia pod uwagę także innych aktów prawnych, które mają istotny wpływ na konstrukcję dokumentu i rozwiązywanie zadań społecznych w przyszłości.

II. CHARAKTERYSTYKA GMINY

2.1. Układ geograficzny

Gmina Obryte położona jest w województwie mazowieckim w północno – wschodniej części powiatu pułtuskiego .Gmina leży w Puszczy Białej, Puszcza Biała to kompleks leśny o łącznej powierzchni około 2000 km², położony na wysoczyźnie wyszkowskiej stanowiącej obszar wyrównawczy moreny dennej w widłach Bugu i Narwi. Zajmuje obszar 139,7 km² co stanowi 16,9 % powierzchni powiatu. Lasy stanowią 45 % obszaru gminy. Północną granicę gminy wyznacza rzeka Narew na długości 15 km. Na terenie gminy zamieszkuje 4.953 osób w 24 wsiach (20 sołectw), w tym 80% osób czynnych zawodowo zatrudnionych jest w rolnictwie (ok. 1.300 gospodarstw).

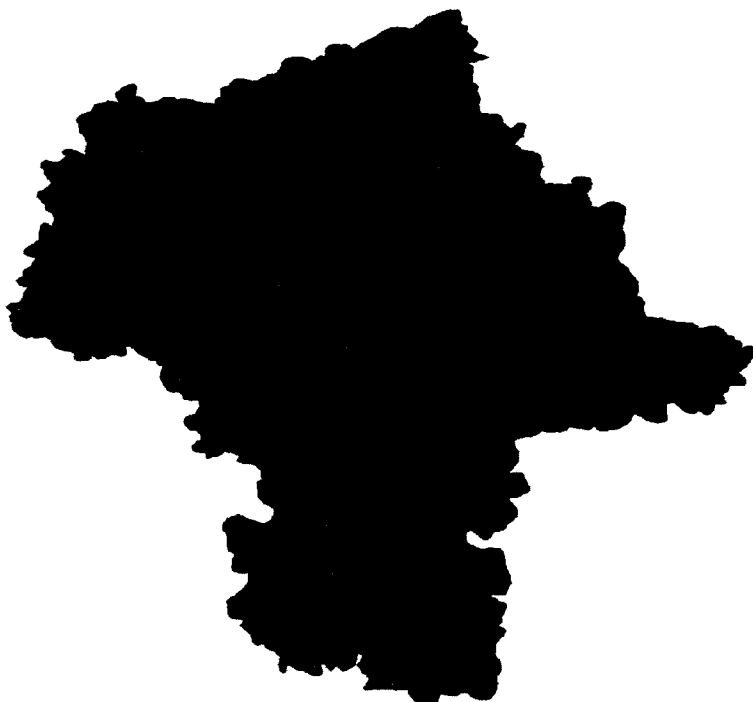
Obszar jest zamieszkiwany przez 4891 osób, w tym 50,3% to mężczyźni. Ludność gminy Obryte stanowi tym samym niewiele ponad 9,5% ogółu ludności powiatu pułtuskiego, zaś gęstość zaludnienia (34,8 osób na km²) jest niższa od średniej dla powiatu (61,6 osób na km²).

Tabela 1 Gmina Obryte na tle pozostałych gmin powiatu pułtuskiego (dane z 2005 r. i 2013r.).

Gzy	104	4123	37,8	3932
Pokrzywnica	121	4669	40,6	4923
Pułtusk	134	23622	179,8	24101
Świercze	93	4809	50,2	4675
Winnica	115	4177	35,4	4079
Zatory	121	4779	39,7	4814

Źródło: Główny Urząd Statystyczny.

Rysunek 1 Powiat pułtuski na tle województwa mazowieckiego.

Źródło: Opracowanie własne.

Gmina Obryte sąsiaduje z gminami: Pułtusk, Zatory (obie należą do powiatu pułtuskiego), Rząśnik (powiat wyszkowski), Rzewnie i Szelków (obie należą do powiatu makowskiego). Od północnej strony granicę gminy stanowi rzeka Narew, zaś południową część gminy stanowi centrum Puszczy Białej. Odległość Obrytego do najbliższego miasta – Pułtusk wynosi 10 km. Około 60% powierzchni gminy należy do obszaru okolicy Narwi i jest objęte strefą chronionego krajobrazu. Występują tu cenne lasy, liczne ekosystemy wodne, łąkowe i bagienne, które są siedliskiem różnych gatunków ptactwa i zwierzyny.

Rysunek 2 Gmina Obryte na tle powiatu pułtuskiego.

Źródło: Opracowanie własne.

Tabela 2 Sołectwa gminy Obryte.

1.	Bartodzieje	11.	Psary
2.	Ciótkowo Małe	12.	Rozdziały
3.	Ciótkowo Nowe	13.	Sadykierz
4.	Ciótkowo Rządowe	14.	Sokołowo Parcele
5.	Cygany	15.	Sokołowo Włociańskie
6.	Gródek Nowy	16.	Toczniabel
7.	Gródek Rządowy	17.	Ulaski
8.	Kalinowo	18.	Wielgolas
9.	Obryte	19.	Zambski Kościelne
10.	Płusy	20.	Zambski Stare

Źródło: Urząd Gminy Obryte.

2.2. TURYSTYKA

Gmina Obryte leży w obrębie tzw. Zielonych Płuc Polski, na terenie, gdzie obowiązuje ochrona unikalnej przyrody, a okolice Zambsk włączone są do projektowanego parku krajobrazowego.

Centralny odcinek pobraża Narwi to teren łąkowy, o szczególnej roślinności, w większej części zalewowy. Średnio raz na 10 lat woda przybiera o ponad 3 metry. 37,5% powierzchni zaliczane jest do pierwszej strefy atrakcyjności o wysokich walorach przyrodniczych. Na terenie gminy występują dwa rezerваты: „Bartnia” - o powierzchni 14,6 ha oraz „Popławy” - o powierzchni 6,28 ha. Główną funkcją gminy jest organizacja wypoczynku. Przez teren gminy przebiegają piesze wędrówki, m.in. główny szlak Nadbużańskiego Parku Krajobrazowego im. Teofila Lenartowicza. Można też zwiedzić wiele zabytkowych kościołów, izb pamięci kurpiowskiej, chaty kurpiowskie, miejsca pamięci narodowej itp. Takim szczególnym miejscem był jednonawowy, drewniany kościół pod wezwaniem św. Rocha, zbudowany w 1812 r. na rzucie prostokąta, kryty dwuspadowym dachem, z sygnaturką na kalenicy, który był dumą nie tylko mieszkańców Sadykrza i sąsiednich Płus, ale całej gminy Obryte. Obiekt jako zabytek widniał w wielu przewodnikach po Mazowszu. Jednak spłonął z 26 na 27 września 2003 r. Spalonego kościoła nie dało się zrekonstruować, został wykreślony z listy zabytków. Na miejscu spalonego kościoła stanął nowy, również drewniany kościół. Powstał dzięki staraniom mieszkańców Sadykrza i Płus. W Zambskich Kościelnych oprócz 60 gospodarstw rolnych znajduje się ok. 400 nieruchomości rekreacyjnych. Powstała tam Rada Samorządowa Zambski Kościelne-Letnisko, która dba o teren nadnarwiański. Nadnarwiańska przyroda i mikroklimat, specyficzny

charakter miejscowości - w której zetknęły się różne kultury i wierzenia ludowe, o jakich do dziś mówią mieszkańcy gminy Obryte - wpływają na rozwój turystyki. Dodatkowo z uwagi na dobre drogi, sieć wodociągowo – kanalizacyjną oraz telefonizację – gmina Obryte jest wyjątkowo atrakcyjnym terenem, aby inwestować w rozwój turystyki. Można spodziewać się, że w przyszłości na terenie gminy powstaną również gospodarstwa agroturystyczne. Rozwój agroturystyki sprzyjałby lepszemu wykorzystaniu zasobów i zwiększał możliwości zatrudnienia w rejonie.

2.3. LUDNOŚĆ - DEMOGRAFIA

Liczba ludności gminy utrzymuje w ostatnich latach lekką tendencję spadkową. W dużej mierze jest to wynik ujemnego przyrostu naturalnego na terenie gminy, do którego przyczynia się migracja młodych ludzi w poszukiwaniu pracy do większych miast.

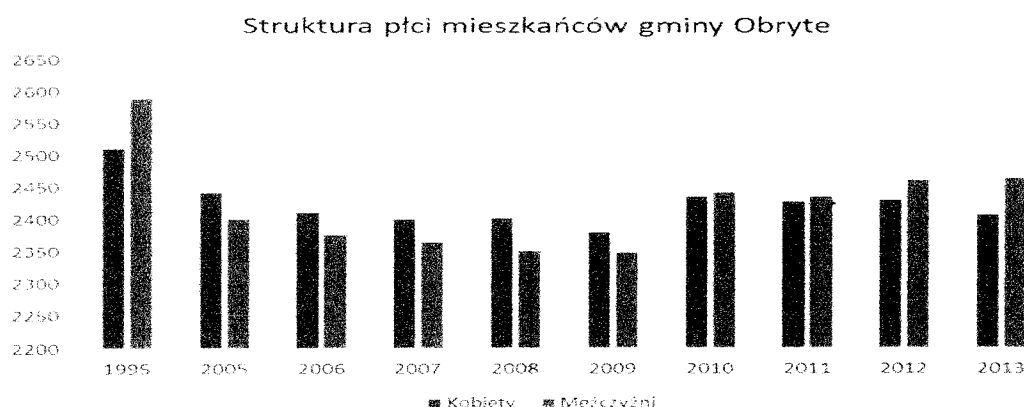
Tabela 3 Mieszkańcy ogółem na przestrzeni lat 2005 – 2013 .

Źródło: Główny Urząd Statystyczny.

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
OBRYTE	4843	4787	4766	4753	4728	4878	4864	4891	4871

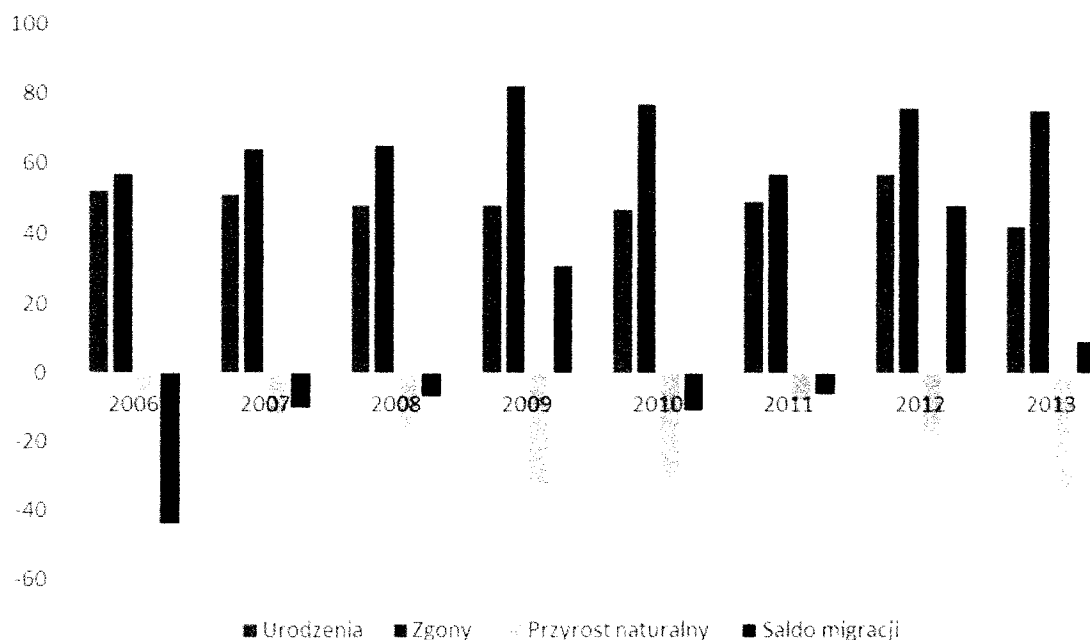
Na terenie gminy Obryte w 2013 roku mieszkało 2407 kobiet i 2464 mężczyźni. Jednak należy zauważyć, iż w poprzednich latach liczebnie dominowały kobiety. Było to zgodne z ogólnopolską tendencją, w której dominującą płcią są kobiety, w ostatnich latach sytuacja uległa zmianie i płcią dominującą są mężczyźni.

Wykres 1 Struktura płci mieszkańców gminy Obryte.

Źródło: Główny Urząd Statystyczny.

Wykres 2 Ruch naturalny ludności na przestrzeni lat 2006-2013

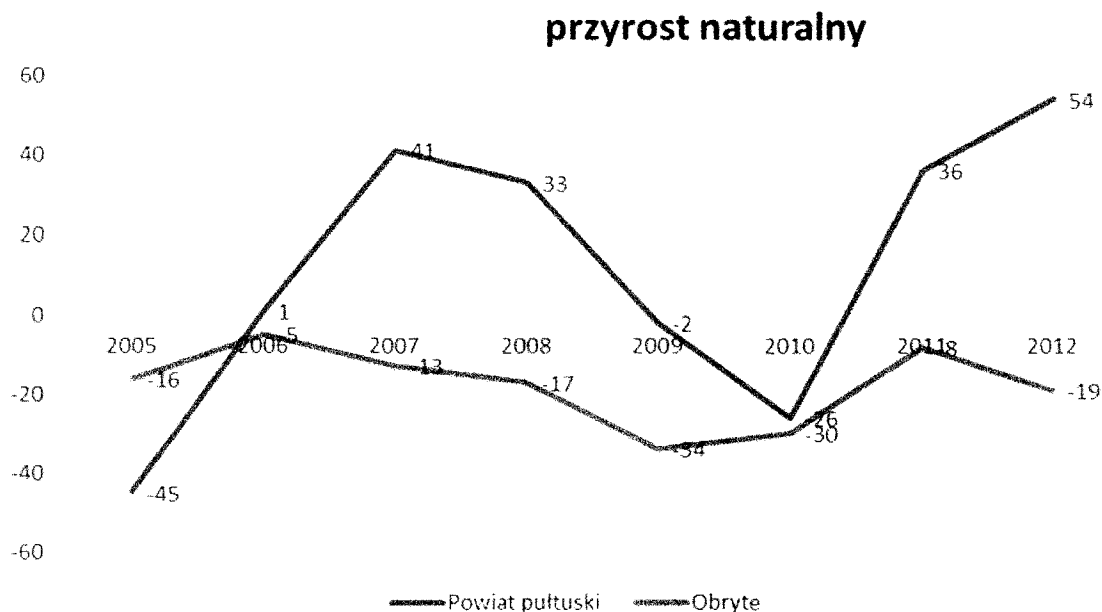
Źródło: Główny Urząd Statystyczny.

Tabela 4 Ludność gminy Obryte na tle powiatu pułtuskiego.

	Obryte	Powiat	Obryte	Powiat	Obryte	Powiat	Obryte	Powiat	Obryte	Powiat	Obryte	Powiat	Obryte	Powiat
Małżeństwa	33	378	32	360	34	267	31	333	26	278	24	283	173	253
Urodzenia	52	585	51	583	48	600	48	539	47	558	49	595	42	505
Zgony	57	544	64	550	65	602	82	565	77	522	57	541	75	564
Przyrost naturalny	-5	41	-13	33	-17	-2	-34	-26	-30	36	-8	54	-33	-59

Źródło: Główny Urząd Statystyczny

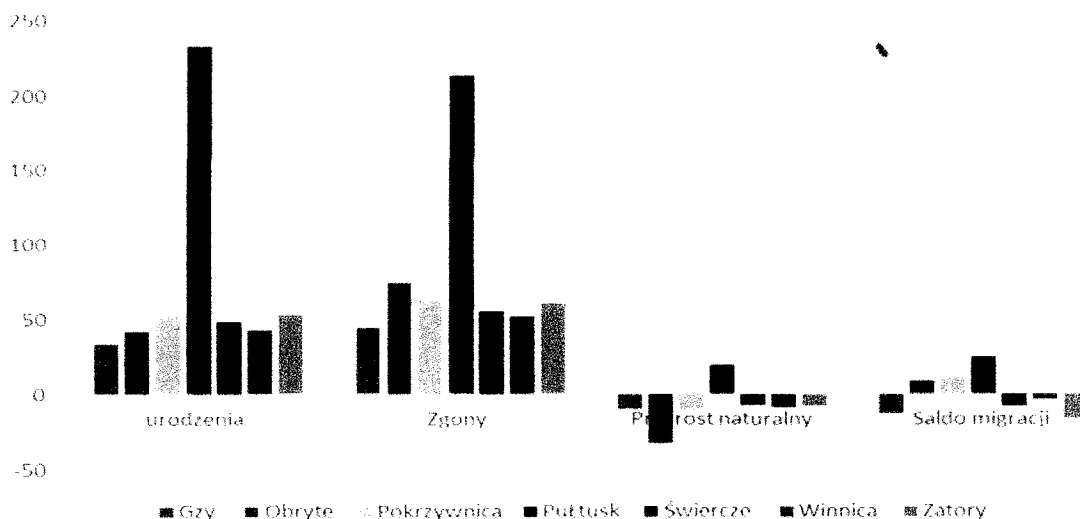
Wykres 3 Przyrost naturalny w gminie na tle powiatu.

Źródło: Główny Urząd Statystyczny.

Przyrost naturalny w gminie Obryte od kilku lat jest ujemny, znacznie gorzej gmina reprezentuje się na tle powiatu, można zauważyć na przestrzeni kilku lat ujemny przyrost naturalny, natomiast w powiecie można zauważyć tendencje rosnące.

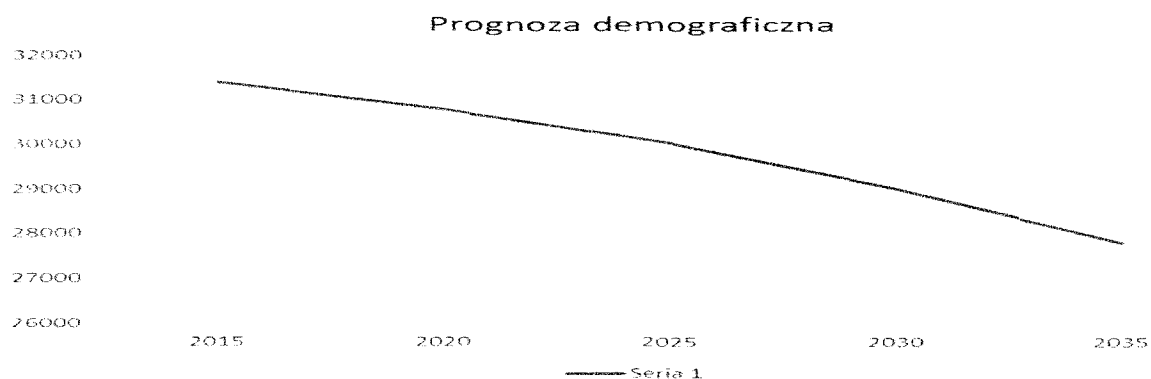
Wykres 4 Ruch naturalny w gminach powiatu pułtuskiego w 2013 roku.

Źródło: Główny Urząd Statystyczny.

Ruch naturalny w poszczególnych gminach powiatu pułtuskiego jest zbliżony do siebie. Dominującą tendencją jest w tym obszarze ujemny przyrost naturalny. W gminie Obryte można zauważyć największą ilość zgonów i najniższy przyrost naturalny na tle powiatu.

Wykres 5 Prognoza demograficzna ludności w powiecie pułtuskim.

Źródło: Prognoza demograficzna na lata 2015 – 2030, GUS, Warszawa 2013.

2.3.1. Struktura wiekowa

Tabela 5 porównanie populacji gminy w rozbiciu na grupy wiekowe uwzględniając płeć w 2005 roku i 2013 roku.

Grupa wiekowa	2005	2013	2013	2005	2013	2013
0- 2 lat	146	75	72	148	75	73
3 lata	46	25	21	41	25	16
4-5 lat	134	60	74	87	53	34
6 lat	71	34	37	47	24	23
7 lat	51	27	24	50	31	19
8-12 lat	333	154	179	266	128	138
13-15 lat	255	118	137	178	89	89

16-17 lat	139	68	71	112	50	62
18 lat	74	30	44	53	27	26
19-64 lata	1473	1473	-	1378	1378	-
19-59 lat	1196	-	1196	1053	-	1053
Pow.64	337	337	-	401	401	-
Pow.59	497	-	497	753	-	753
Ogółem	4753	2401	2352	4871	2464	2430

Źródło: Główny Urząd Statystyczny.

Można zauważyć na terenie gminy Obyrte w strukturze wiekowej od 4-18 lat spadek liczby dzieci w 2013 r. w stosunku do roku 2005 , natomiast zwiększyła się liczba osób w wieku poprodukcyjnym .

Tabela 6 Struktura społeczno – ekonomiczna ludności w 2005 roku i 2013

Wiek przedprodukcyjny:	1176	24,3	763	15,67
- kobiety	615	12,7	369	7,59
- mężczyźni	561	11,6	394	8,08
Wiek produkcyjny:	2743	56,6	3183	65,35
- kobiety	1240	25,6	1763	36,20
- mężczyźni	1503	31,0	1420	29,15
Wiek poprodukcyjny:	924	19,1	925	18,98
- kobiety	587	12,1	618	12,68
- mężczyźni	337	7,0	307	6,30
Ogółem	4843	100	4871	100

Źródło: Główny Urząd Statystyczny.

Osoby w wieku przedprodukcyjnym stanowią 15,67 % ogółu populacji. Jednak na obecną chwilę największą grupę stanowią osoby w wieku produkcyjnym (65,35 % ogółu). Dominują w niej kobiety (36,20% ogółu). Osoby w wieku poprodukcyjnym w przypadku gminy stanowią 18,98 % z czego aż 12,68 % stanowią kobiety. Jednakże w przyszłości zwiększać się będzie ich procentowy udział.

2.3.2. Poziom wykształcenia ludności

Tabela 7 Ludność w wieku 13 lat i więcej według poziomu wykształcenia i według płci.

	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
Wyższe	151	53	98
Policealne i średnie	684	294	390
Zasadnicze zawodowe	930	584	346
Podstawowe ukończone	1894	959	935
Podstawowe nieukończone i bez wykształcenia szkolnego	337	127	210

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Powszechny Spis Rolny, 2002 r.

Pozytywnym zjawiskiem obserwowanym w latach, które upłynęły od ostatniego spisu przeprowadzonego w 2002 roku jest wzrost poziomu wykształcenia ludności Polski. W okresie między spisowym odsetek osób o wykształceniu co najmniej średnim wzrósł z 41,4% w 2002 roku do 48,2% w 2011 roku tj. o 6,8 pkt. procentowego. Jednak największą dynamikę odnotowano w odniesieniu do osób o wykształceniu wyższym, których udział zwiększył się z 9,9% w 2002 roku do ponad 16,8% w 2011 roku (tj. 6,9 pkt. procentowego) wśród ogółu ludności w wieku 13 lat i więcej.

Najważniejszy wniosek, jaki płynie z przeprowadzonej analizy, to ogromny awans edukacyjny Polaków. Poprawa struktury wykształcenia ludności w Polsce jest jedną z najbardziej spektakularnych w krajach OECD. W dużej mierze zmiany te są pochodną wyraźnego wzrostu zainteresowania kształceniem na poziomie wyższym wśród kobiet i mieszkańców miast jak i na wsi, ale po części też na te szybkie przemiany wpływ miała sytuacja demograficzna Polski, to znaczy wejście w wiek edukacyjny wyżu demograficznego.

Poziom wykształcenia ludność gminy Obryte w 2002 roku był niższy od średnich powiatu pułtuskiego. Z przeprowadzonego Narodowego Spisu Powszechnego w 2011 r. nie ma danych dotyczących gminy Obryte natomiast z danych dotyczących powiatu pułtuskiego wynika, że liczba osób z wyższym wykształceniem wzrosła o 50,4%, natomiast kobiet z wyższym wykształceniem 50,8%, zmniejszyła się liczba osób z wykształceniem podstawowym.

Wykres 6 Poziom wykształcenia ludności w powiecie pułtuskim w latach 2002 i 2011 r. w wieku pow.13 lat .

	2002			2011		
	Całkow. (w tys.)	Mężczyźni	Kobiety	Całkow. (w tys.)	Mężczyźni	Kobiety
Powiat	42.204	20.691	21.513	44.172	21.652	22.379
Wyższe	5.942	1.117	1.945	6.123	2.245	3.828
Średnie policealne	11.245	4.874	6.371	11.203	6003	6884
Zasadnicze zawodowe	10.087	6.177	3.910	10.245	6276	3964
Gimnazjalne	-	-	-	10.245	1371	1227
Podstawowe ukończone	15.378	7.499	7.879	15.378	4737	5173
Bez wykształcenia	2.132	1.024	1.408	1.978	378	704

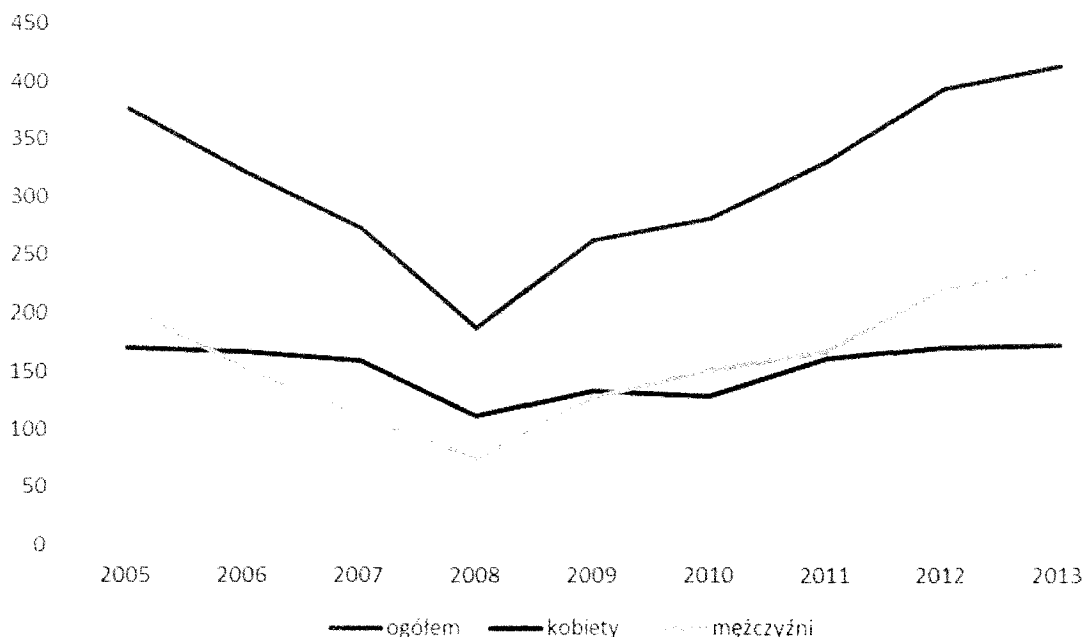
Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Narodowy Spis Powszechny, 2002 r, 2011r.

Należy jednak zauważyć, iż z roku na rok wzrasta liczba osób lepiej wykształconych. Młodzi ludzie coraz częściej wybierają szkoły średnie i kontynuują naukę na uczelniach wyższych. Jest to tendencja ogólnopolska i wiąże się z reformą szkolnictwa zapoczątkowaną w z 1999 roku. Na terenie gminy Obryte znakomita większość ludzi młodych pragnie zdobywać wiedzę, kształcić się i nabywać nowe umiejętności. Wielu młodych ludzi po zdobyciu wykształcenia, emigruje z gminy do miasta gdzie związani są pracą zawodową. Ma to znaczący wpływ na sytuację demograficzną gminy.

2.4. RYNEK PRACY

Na koniec 2005 roku w gminie Obryte zarejestrowanych jako bezrobotne było 376 osób, natomiast w roku 2012 bezrobotnych było 394 osoby zarejestrowane. Bezrobocie w ostatnich latach wzrasta. Większą grupę osób zarejestrowanych stanowią mężczyźni, jednakże pozycja kobiet wiejskich na rynku pracy jest zdecydowanie gorsza, posiadają niskie bądź zdezaktualizowane wykształcenie i znacznie trudniej znaleźć im pracę. Bezrobocie na wsi jest zjawiskiem bardziej trwałym i zarazem trudniejszym do ograniczenia. Bezrobocie w sektorze rolnictwa ma charakter ukryty, wiąże się to między innymi z rozdrobnieniem gospodarstw rolnych. Sytuacja na rynku pracy mieszkańców wsi jest diametralnie różna od sytuacji ludności miejskiej, przede wszystkim z uwagi na niewielką liczbę podmiotów gospodarczych tworzących wiejski rynek pracy, niższy poziom wykształcenia i kwalifikacji.

Wykres 7 Zarejestrowani bezrobotni według płci w gminie Obryte

Źródło: Główny Urząd Statystyczny

Tabela 8 Zarejestrowani bezrobotni z gminy Obryte i powiatu pułtuskiego.

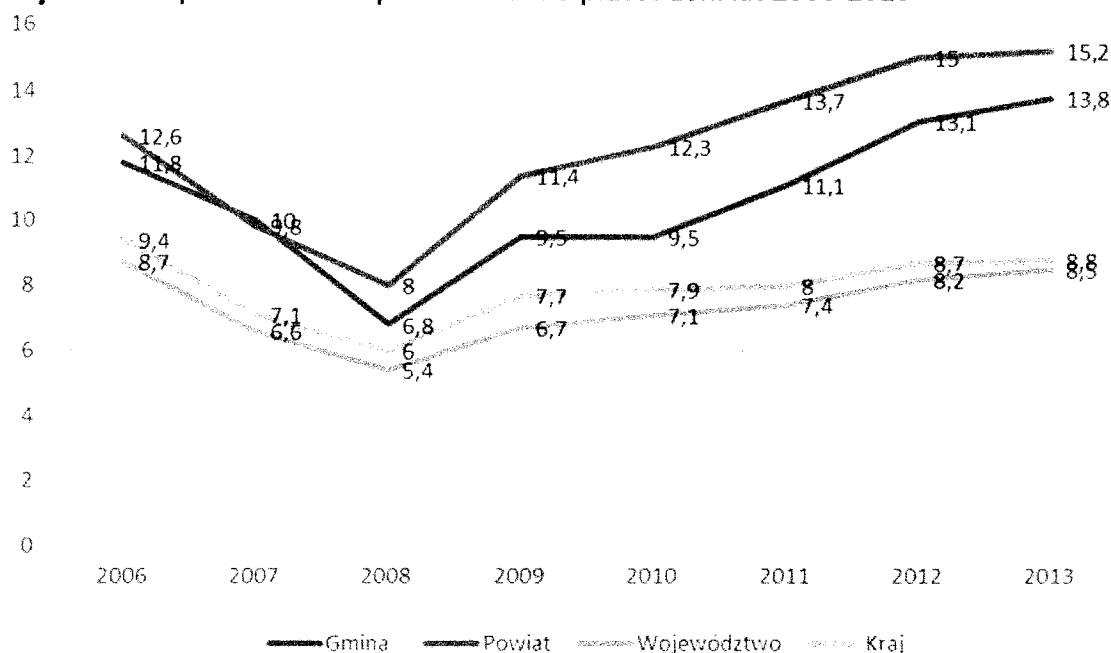
	Obryte	Powiat pułtuski	Obryte	Powiat pułtuski	Obryte	Powiat pułtuski	Obryte	Powiat pułtuski
Ogółem	376	4595	330	4435	394	4861	415	4915
Mężczyźni	205	2358	168	2327	222	2670	241	2685
Kobiety	171	2237	162	2108	172	2191	174	2230

Źródło: Główny Urząd Statystyczny.

W 2005 r. bezrobocie na terenie gminy Obryte sięgało ok. 8%. W ostatnich latach obserwuje się jednak lekką tendencję spadkową bezrobocia do roku 2008, kiedy to bezrobocie było najniższe, jednak kolejne lata wskazują tendencję wzrostową.

Bezrobotni z gminy Obryte stanowili w 2013 roku 13,8 % ogółu bezrobotnych z całego powiatu pułtuskiego. Współczynnik ten w porównaniu do lat poprzednich wzrósł.

Wykres 8 Stopa bezrobocia porównanie na przestrzeni lat 2006-2013

Jak wynika z przedstawionej tabeli, stopa bezrobocia w powiecie pułtuskim jest wyższa niż w województwie mazowieckim oraz w kraju.

Bezrobocie na terenie gminy Obryte w porównaniu z obszarem kraju jak i województwa jest wyższe. Stąd też konieczne jest zwrócenie szczególnej uwagi na pobudzenie aktywności społeczno-gospodarczej ludności gminy Obryte.

Dodatkowym problemem związanym z bezrobociem jest jego niejednokrotnie ukryty charakter. Tego typu przypadki praktycznie nie są możliwe do oszacowania, więc i możliwość ewentualnej pomocy jest ograniczona. Pewne jest jedno - bez zewnętrznej interwencji problem ukrytego bezrobocia na wsi nie zostanie rozwiązany, a rozwój gminy będzie w znacznym stopniu ograniczony.

Rodziny, w których żyją osoby bezrobotne, szczególnie długotrwale pozostające bez prawa do zasiłku z konieczności stają się klientami pomocy społecznej. Gminy Obryte nie ominęło zjawisko pracy nierejestrowanej: „praca na czarno”, która dla bezrobotnych jest jedyną możliwością znalezienia zatrudnienia. Bezrobotni we wszystkich kategoriach wiekowych podejmują najczęściej nielegalną pracę w sektorze budowlanym.

2.4.1. Poradnictwo zawodowe

Gmina Obryte ściśle współpracuje z Powiatowym Urzędem Pracy w Pułtusk, który podejmuje szereg działań w zakresie realizacji programów na rzecz promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej w oparciu o środki przyznane przez

MPiPS oraz o środki przyznane dodatkowo z programów unijnych i krajowych.

Priorytetowymi zadaniami w ramach prowadzonej walki z bezrobociem były :

- wzrost ofert pracy dla bezrobotnej młodzieży ,
- wprowadzenie zachęty dla inwestorów oraz tworzenie odpowiedzialnego klimatu dla rozwoju przedsiębiorczości także wśród osób bezrobotnych (powstanie nowych miejsc pracy)
- propagowanie działań zmierzających do przekwalifikowania osób długotrwale bezrobotnych ,
- promowanie i organizowanie szkoleń skierowanych do długotrwale bezrobotnych,
- promowanie dobrych i skutecznych wzorców wychodzenia z bezrobocia,
- aktywizacja zawodowa młodzieży poprzez:
 - szkolenia zawodowe
 - staże zawodowe umożliwiające zdobycie doświadczenia zawodowego,
- aktywne poradnictwo zawodowe(nowe, skuteczne techniki poszukiwania zatrudnienia) ,
- stopa bezrobocia w Gminie Obryte z podziałem na ; kobiety, mężczyzn, młodzież,
- ilość bezrobotnych zatrudnionych na terenie Gminy Obryte w ramach :
 - robót publicznych ,
 - prac interwencyjnych,
 - staży

2.5. EDUKACJA

Na terenie Gminy Obryte funkcjonują następujące placówki oświatowe, dla których organem prowadzącym jest Gmina Obryte :

- Zespół Placówek Oświatowych w Obrytem, w skład którego wchodzi:
 - Publiczna Szkoła Podstawowa w Obrytem,
 - Szkoła Filialna w Psarach,
 - Przedszkole Samorządowe w Obrytem,
 - Szkoła Filialna w Gródku Rządowym,
 - Szkoła Filialna im. Jana Pawła II w Sokołowie Włociańskim,
 - Szkoła Filialna im. Janusza Korczaka w Zambskach Kościelnych,
- Publiczne Gimnazjum w Obrytem,

Stan uczniów w placówkach oświatowych przedstawia się następująco:

Nazwa szkoły	Pracownicy	Pracownicy	Pracownicy	Pracownicy	Pracownicy	Pracownicy	Pracownicy	Pracownicy	Pracownicy
PSP Obryte	158	17	47	145	25	43	147	13	50
PSP Zambski	52	13		52	19		45	18	
PSP Gródek	43+3s =46	11		40+2s = 42	19		38+3s = 41	9	
PSP Sokołowo	44	11		41	13		38	12	
Filia Psary	9	8		10	10		10	10	
Razem	309	60	47	290	86	43	281	62	50
Gimnazju m kl.	155	-	-	163			179		

Placówki szkolne znajdujące się na terenie Gminy są wyposażone w pracownie komputerowe, a także w infrastrukturę niezbędną do uprawiania sportu i rekreacji. Szkoły zapewniają również:

- kompetentnych nauczycieli i wychowawców,
- opiekę, przyjazne, bezpieczne i korzystne dla zdrowia warunki edukacji,
- poszanowanie praw ucznia,
- warunki prawidłowego rozwoju psychofizycznego i rekreacji,
- możliwość poznawania regionu i kraju.

Dodatkowo placówki starają się w sposób ciekawy i interesujący organizować czas wolny swoim podopiecznym: organizowane są różne konkursy, prowadzone są zajęcia pozalekcyjne. Uzdolnieni uczniowie mogą zawsze liczyć na fachową pomoc swoich nauczycieli, którzy wspierają w rozwoju oraz umacniają poczucie własnej wartości młodzieży. W roku szkolnym 2014/2014 program nauczania i wychowania dzieci realizowany był przy zatrudnieniu:

- W ZPO Obryte zatrudnionych jest 52 nauczycieli w tym – 42 nauczycieli pełnozatrudnionych oraz 10 niepełnozatrudnionych. Przeciętne zatrudnienie w przeliczeniu na etaty - 47,73 w tym: 42 etaty – pełnozatrudnieni oraz 5,73 etatu – stanowią nauczyciele niepełnozatrudnieni.

- W PG Obryte – zatrudnionych jest 20 nauczycieli w tym: 15 nauczycieli pełnozatrudnionych, oraz 5 niepełnozatrudnionych. Przeciętne zatrudnienie w przeliczeniu na etaty – 17,11 w tym: 15 etatów – pełnozatrudnieni oraz 2,11 etatu stanowią niepełnozatrudnieni.

W roku szkolnym 2014/2015 program nauczania i wychowania realizowany jest przy zatrudnieniu - stan na 30 września 2014 r.

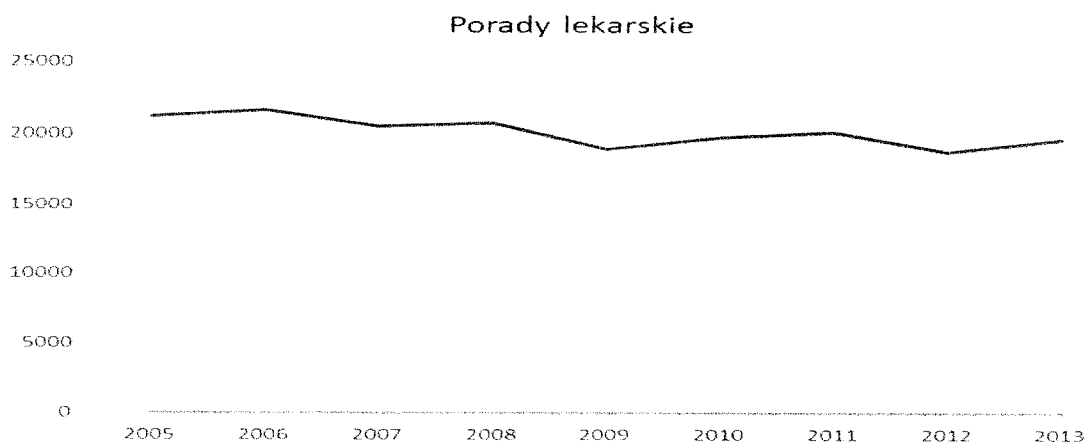
- 1.ZPO Obryte – zatrudnionych jest 51 nauczycieli w tym 41 nauczycieli pełnozatrudnionych oraz 10 nauczycieli niepełnozatrudnionych. Przeciętne zatrudnienie w przeliczeniu na etaty - 48,31 w tym: 41 etatów – pełnozatrudnieni oraz 7,31 etatu stanowią niepełnozatrudnieni.
- PG Obryte – zatrudnionych jest 19 nauczycieli w tym 16 pełnozatrudnionych oraz 3 niepełnozatrudnionych. Przeciętne zatrudnienie w przeliczeniu na etaty wynosi 17,23 w tym: 16 etatów pełnozatrudnieni oraz 1,23 stanowią niepełnozatrudnieni.

2.6. SŁUŻBA ZDROWIA

Podstawową opiekę medyczną mieszkańcom gminy zapewniają ośrodki zdrowia zlokalizowane w Obrytem:

- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „ESKULAP” – zatrudnia 2 lekarzy i 3 pielęgniarki
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „DAR – MED” – zatrudnia 2 lekarzy i 1 pielęgniarkę
- Gabinet stomatologiczny – zatrudnia 1 lekarza, i pomoc stomatologiczną z siedzibą w ESKULAP.
- Gabinet stomatologiczny – zatrudnia 1 lekarza i pomoc stomatologiczną z siedzibą w „DAR-MED

Wykres 9 Ilość udzielonych ogólnodostępnych porad lekarskich.

Źródło: Główny Urząd Statystyczny.

Na terenie gminy funkcjonuje Dom Pomocy Społecznej (DPS) dla osób przewlekle chorych ze schorzeniami układu nerwowego. DPS działa od 1922 roku, w początkach swojej działalności jako tzw. „przysiółek” dla sierot i inwalidów wojennych. Po II wojnie światowej przekształcił się on w Dom Starców pod nazwą Państwowy Dom Pomocy Społecznej dla Dorosłych. Od 1992 roku odnowiony budynek funkcjonuje już po nazwę DPS.

Dom Pomocy Społecznej w Obrytem zapewnia opiekę 270 osobom niepełnosprawnym, psychicznie chorym. Biorąc pod uwagę sytuację materialną i szeroko rozumiane potrzeby swoich mieszkańców pracownicy Domu założyli Stowarzyszenie na rzecz Osób Niepełnosprawnych „Pod jednym dachem”, którego głównym celem jest pomoc mieszkańcom Domu i społeczności lokalnej oraz przełamanie izolacji społecznej poprzez jej integrację.

Jednym z bardzo istotnych sposobów udzielania pomocy w zakresie poprawy egzystencji i podnoszenia kondycji psychicznej jest działanie na rzecz aktywizacji mieszkańców.

Prowadzone są następujące terapie zajęciowe: tkactwo, stolarstwo, hafciarstwo, malarstwo, gobelinarstwo, cukiernictwo, krawiectwo oraz zajęcia kulturalno-oświatowe (teatralne, taneczne, muzykoterapia). Mieszkańcy biorą aktywny udział w przeglądach artystycznych, wyjeżdżają na wycieczki, uczestniczą w zawodach sportowych itp.

Zadaniem pracowników DPS jest nakłaniać osobę niepełnosprawną, aby nie zadowalała się statusem podmiotu praw, przyjmując po prostu bierną postawę. Nie jest ona tylko osobą przyjmującą, trzeba jej pomóc, aby mogła stać się dawcą w pełnym zakresie swoich możliwości.

Teren wokół DPS o powierzchni około 3 ha jest zagospodarowany z przeznaczeniem na potrzeby mieszkańców. Utwardzone alejki spacerowe przebiegają wśród licznych rabat kwiatowych, krzewów, trawników i drzew ozdobnych. Liczne skalniaki wkomponowane w ukształtowanie terenu i roślinność je otaczająca tworzą ciche i spokojne zakątki sprzyjające odpoczynkowi, intymności i relaksowi, co pozwala na bliski kontakt z przyrodą. Budynek DPS w pełni dostosowany jest do swoich pacjentów, przede wszystkim nie ma w nim barier architektonicznych, co ułatwia codzienne funkcjonowanie schorowanych osób. W Domu znajdują się windy, pochylnie, schody odpowiednio przystosowane do każdego pomieszczenia, dzięki którym można swobodnie przemieszczać się na wózku bądź chodziku.

Pracownicy DPS starają się zagwarantować swoim podopiecznym ciekawe możliwości spędzania czasu wolnego. Istnieje możliwość wzięcia udziału w grach i zabawach w świetlicy, zajęciach na powietrzu, czytaniu książek, prasy, słuchaniu audycji radiowych, oglądaniu telewizji. Spacerowanie po pobliskich lasach są także jedną z form spędzania czasu wolnego. W ramach działalności kulturalno-oświatowej istnieje grupa artystyczna, która przygotowuje różnorodne programy artystyczne. Prezentowane są one na imprezach odbywających się na terenie Domu, jak również w innych zaprzyjaźnionych placówkach.

2.7.KULTURA

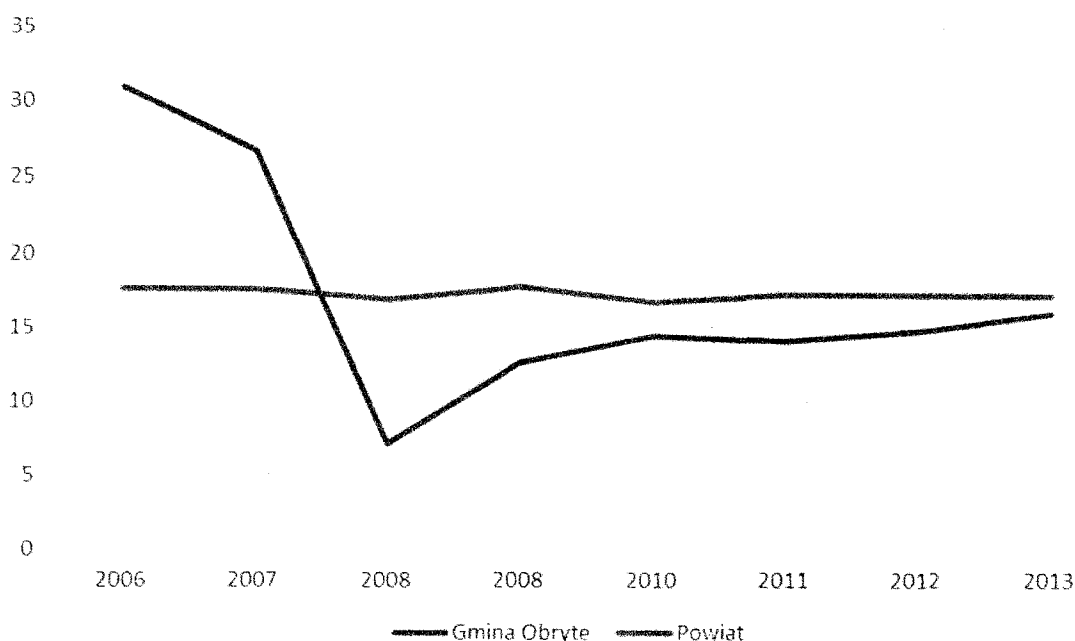
Na terenie wsi Obryte działa Gminna Biblioteka Publiczna. Posiada ona bogate zasoby księgozbioru, które są stale powiększane o nowości wydawnicze. Można zauważyć, że ilość wypożyczonych książek bardzo zmniejszała się w latach 2007-2009, natomiast w następnych latach następuje powolny wzrost liczby wypożyczeń. Mniejsza ilość wypożyczeń spowodowana jest dużymi odległościami od biblioteki, jak również mniejszym zainteresowaniem, spowodowanym dostępem do internetu i książki elektronicznej.

Tabela 9 Księgozbiór oraz czytelnicy Gminnej Biblioteki Publicznej w Obryte

Księgozbiór ogółem	12272	10969	11115	11308	11622	11701	12077	12220
Czytelnicy w ciągu roku	341	370	255	373	392	421	421	420
Wypożyczenia księgozbioru na zewnątrz	10568	9920	1804	4693	5655	5944	6220	6729

Źródło: Główny Urząd Statystyczny.

Wykres 10 Wypożyczenia księgozbioru na 1 czytelnika w woluminach

Źródło: Główny Urząd Statystyczny.

Porównując ilość książek jaka przypadła na jednego czytelnika gmina Obryte w stosunku do całego powiatu pułtuskiego wypada korzystnie. Choć w ostatnich latach obserwujemy spadek czytelnictwa wśród mieszkańców gminy Obryte, warto zważyć ponadto, iż tendencje te nie wpisują się w ogólny trend powiatu pułtuskiego.

2.8.SENIORZY I OSOBY NIEPEŁNOSPRAWNE

2.8.1 Rozmiary zjawiska, analiza danych

Najpoważniejszym problemem społecznym, przed jakim od kilku lat stają wieś i miasta jest kwestia starzenia się społeczeństwa. Wydłużenie życia ludzi to niewątpliwie ogromne osiągnięcie cywilizacyjne XX wieku, jednakże kwestią otwartą pozostaje zagadnienie godnego zabezpieczenia czasu trwania starości. Trendy demograficzne, wskazujące na systematyczny wzrost odsetka seniorów w społeczeństwie charakterystyczne są także dla gminy Obryte.

Dane statystyczne potwierdzają ogólny trend, jaki dokonuje się w Obrytem od kilku lat – regularny wzrost odsetka starszych mieszkańców w strukturze demograficznej gminy.

Tabela 10

Wiek przedprodukcyjny:	1176	24,3	763	15,67
- kobiety	615	12,7	369	7,59
- mężczyźni	561	11,6	394	8,08
Wiek produkcyjny:	2743	56,6	3183	65,35
- kobiety	1240	25,6	1763	36,19
- mężczyźni	1503	31,0	1420	29,16
Wiek poprodukcyjny:	924	19,1	925	18,98
- kobiety	587	12,1	618	12,68
- mężczyźni	337	7,0	307	6,30
Ogółem	4843	100	4871	100

Faza starości trwa długo i będzie trwała coraz dłużej. Coraz liczniejsza populacja ludzi starszych dożywa sędziwej starości. Przed człowiekiem na początku dojrzałej fazy życia, pojawiają się problemy związane z zakończeniem aktywności zawodowej, nierzadko pauperyzacją – wynikającą z mniejszych dochodów po przejściu na emeryturę, spadkiem prestiżu społecznego związanego z pełnionymi wcześniej rolami społecznymi, zmianą stylu życia i potrzebą zagospodarowania – po zakończeniu pracy zawodowej – nadmiaru czasu wolnego, pogodzeniem się z nieuchronnością procesu starzenia. W późniejszym okresie wyzwaniem typowymi dla seniorów są m.in.: śmierć bliskich (małżonka, przyjaciół, rodzeństwa) i narastające osamotnienie, ograniczenie sprawności z powodu narastających chorób i konieczność dostosowania stylu życia do tych ograniczeń oraz akceptacji uzależnienia od innych, niekiedy konieczność zmiany miejsca zamieszkania (do dzieci lub do domu pomocy) i adaptacji w nowym otoczeniu, obniżenie potrzeb oraz samooceny, cierpienie egzystencjalne związane ze świadomością kresu życia. Zauważalna jest także przewaga funkcjonowania negatywnego stereotypu starości nad pozytywnymi wzorcami starzenia się.

Rosnący odsetek ludzi starszych zachwieje systemem świadczeń zdrowotnych. Pojawi się nowa sfera zapotrzebowania na konkretne usługi związane z zaspokajaniem potrzeb ludzi starszych (opieka medyczna, także o charakterze geriatrycznym, i farmaceutyczna). Jako że w okresie starości stan zdrowia ulega z reguły pogorszeniu, wzrośnie zapotrzebowanie na specjalistyczne usługi medyczne i opiekuńcze.

Można prognozować, iż wzrośnie ponadto zapotrzebowanie edukacyjne wśród osób starszych i zapotrzebowanie na wszelkie usługi związane z zagospodarowaniem czasu wolnego. Wymagać to będzie większej diagnostyki preferencji osób w wieku poprodukcyjnym i wdrażania programów aktywizujących osoby starsze, tworzenie klubów seniora.

Powyższe zagadnienia rodzą konieczność uwzględnienia w polityce społecznej gminy szeregu kwestii związanych nie tylko z zapobieganiem wykluczeniu społecznemu seniorów, ale ponadto szeregu dziedzin i aspektów życia społecznego związanego m.in. z edukacją, kulturą, ochroną zdrowia, rekreacją, organizowaniem czasu wolnego.

2.8.2 . Zasoby instytucjonalne gminy Obryte na rzecz seniorów

Usługi opiekuńcze

Osobom starszym, które wymagają pomocy innych osób, a są jej pozbawione świadczona jest pomoc w formie usług opiekuńczych, które są wykonywane w miejscu zamieszkania. Ta forma pomocy udzielanej przez Ośrodek Pomocy Społecznej , umożliwia pozostanie seniorów w swym środowisku zamieszkania.

Usługi opiekuńcze polegają m.in. na: zaspokajaniu niezbędnych potrzeb życiowych, opiece higienicznej, zapewnieniu kontaktów z otoczeniem, załatwianiu formalności w urzędach i instytucjach, zamawianiu wizyt lekarskich, realizowaniu recept.

Oferta dla osób starszych w Obrytem w chwili obecnej zaspokaja w pełni potrzeby seniorów. Należy jednak dążyć do poszerzania zasobów instytucjonalnych wydaje się tym bardziej istotne, iż dominujące w gminie Obryte trendy demograficzno-społeczne wskazują na systematyczny wzrost odsetka seniorów w strukturze mieszkańców.

Klub Seniora

Na terenie gminy w Wiejskim Domu Kultury ma swoją siedzibę Klub Aktywnego Seniora „Zacisze” , którego celem jest przeciwdziałanie izolacji ludzi starszych poprzez włączanie ich w działania na rzecz społeczności lokalnej. Członkowie klubu Seniora organizują spotkania

integracyjne , okolicznościowe , wyjazdy turystyczne ,włączają się w organizację różnego typu imprez jak : dożynki , Wigilia dla osób samotnych i starszych , zbiórkę żywności itp.

Osoby niepełnosprawne

Problem niepełnosprawności istniał od zawsze. Za osoby niepełnosprawne uznaje się zgodnie z ustawą osoby, dotknięte trwałą lub okresową niezdolnością do pełnienia ról społecznych z powodu stałego lub długotrwałego naruszenia sprawności organizmu, w szczególności powodującą niepełnosprawność do pracy.

Osoby niepełnosprawne napotykać liczne przeszkody związane z samodzielnym funkcjonowaniem .Są to problemy spotykane w życiu codziennym , rodzinie , pracy, urzędach, na ulicy, przybierające postać barier : architektonicznych , psychicznych, materialnych , prawnych czy społecznych .Od stopnia niepełnosprawności zależy , czy osoba niepełnosprawna osiągnie odpowiednie wykształcenie, uzyska zatrudnienie, zapewni sobie materialne warunki życia, dostęp do infrastruktury medycznej i rehabilitacyjnej, do systemu edukacji i kultury.

System szkolnictwa skierowany bezpośrednio do dzieci i młodzieży w gminie obejmuje Oddział Specjalny przy Szkole Podstawowej w Gródku Rządowym .

Mając na uwadze dobro i potrzeby osób niepełnosprawnych OPS w Obrytem świadczy usługi specjalistyczne dla dzieci niepełnosprawnych w miejscu zamieszkania.

Rodzice dzieci niepełnosprawnych otrzymują świadczenia pielęgnacyjne .

Bezpieczeństwo

W 2013 roku Komenda Powiatowa Policji w Pułtusku w związku z popełnionymi przestępstwami na terenie powiatu wszczęła 1347 dochodzeń. Od kilku lat zmniejsza się liczba przestępstw kryminalnych, jednocześnie wzrasta wykrywalność wszystkich przestępstw do 83,2 % . na podkreślenie zasługuje fakt , iż była ona zdecydowanie wyższa niż średnia dla całego województwa mazowieckiego. Jednym z głównych priorytetów pracy Policji w 2013 r. było ograniczenie przestępczości kryminalnej oraz poprawa ich wykrywalności.

Tabela 11 Liczba stwierdzonych niektórych przestępstw w powiecie pułuskim

Ogółem przestępstw	2062	1830	1347
Zabójstwa	3	0	0
Rozboje i napady	29	14	7
Kradzieże	109	225	204
Kradzieże samochodów	39	21	9
Kradzieże z włamaniem	199	173	94
Ogółem wykrywalność sprawców przestępstw	79,7 %	77,3%	83,2 %

Źródło: sprawozdanie o stanie bezpieczeństwa

Tabela 12 Liczba stwierdzonych przestępstw w gminie Obryte 2013

Ogółem przestępstw	31
Zabójstwa	0
Rozboje i wymuszenia rozbójnicze	2
Kradzieże mienia	15
Kradzieże samochodów	1
Kradzieże z włamaniem	7
Bójki i pobicie	2
Uszkodzenie mienia	2
Uszkodzenie ciała	2
Wykroczenia	7
Kradzież mienia	2
Uszkodzenie mienia	2
Zakłócenie ładu i porządku	2
Interwencje	173 (60) domowych

Źródło: sprawozdanie o stanie bezpieczeństwa Komendy Powiatowej w Pułtusku

Jak widać z przedstawionych zestawień wynika, że w porównaniu do lat ubiegłych przestępczość zmniejsza się systematycznie.

2.9. POMOC SPOŁECZNA

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, która ma na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwycięzenie trudnych sytuacji życiowych, których same nie są w stanie pokonać wykorzystując tylko i wyłącznie własne środki, możliwości i uprawnienia. Zadania z zakresu pomocy społecznej w gminie Obryte realizuje przede wszystkim Ośrodek Pomocy Społecznej (OPS). OPS udziela pomocy w formie finansowej, rzeczowej, pracy socjalnej i poradnictwa.

Do głównych celów działalności OPS należy:

1. zaspokajanie niezbędnych potrzeb życiowych osób i rodzin oraz umożliwienie im bytowania w warunkach odpowiadających godności człowieka,
2. doprowadzenie do możliwie pełnego usamodzielnienia osób i rodzin oraz doprowadzenie do integracji osób i rodzin ze środowiskiem,
3. umożliwienie osobom i rodzinom przezwycięzenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są w stanie pokonać wykorzystując własne środki, możliwości i uprawnienia oraz zapobieganie powstawaniu takich sytuacji.

Ośrodek zatrudnia 8 osób. Placówką zarządza kierownik. Ponadto zatrudnionych jest 3 starszych pracowników socjalnych, 2 pracowników socjalnych w tym jeden zatrudniony na okres realizacji projektu systemowego, referent d.s świadczeń rodzinnych, księgowa.

Codzienne trudności życiowe zmuszają część osób do korzystania z pomocy OPS. W ostatnich latach można zauważyć pewną stabilizację tzn. ostatnie trzy lata liczba rodzin pozostaje na zbliżonym poziomie. Pracownicy OPS starają się wszelkie pojawiające się problemy zwalczać, szukają rozwiązań dla często bardzo ciężkich sytuacji.

Tabela 13 Liczba rodzin korzystających z pomocy OPS na przestrzeni lat 2007 – 2013.

Liczba rodzin	367	374	278	296	292	293	303
Liczba osób w rodzinie	842	803	904	599	650	673	659

Źródło: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Obrytem.

W przypadku gminy Obryte najczęstszymi przyczynami kierującymi ludzi do skorzystania z pomocy OPS są: bezrobocie, ubóstwo, bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego oraz alkoholizm. Z pomocy korzystają również osoby borykające z długotrwałą lub ciężką chorobą oraz niepełnosprawnością. W niektórych rodzinach objętych pomocą społeczną występuje jednocześnie kilka przyczyn.

Tabela 14 Przyczyny przyznania pomocy przez OPS.

Ubóstwo	178	185	185	165	154	147	97
Potrzeba ochrony macierzyństwa	0	0	0	0	0	0	0
Bezrobocie	16	16	11	47	64	60	62
Niepełnosprawność	51	52	47	42	42	42	53
Długotrwała choroba	2	15	11	10	12	12	29
Bezradność w sprawach wychowawczych:	98	87	121	106	81	62	41
▪ Rodziny niepełne	12	19	15	14	17	8	5
▪ Rodziny wielodzietne	42	39	24	67	53	43	36
Alkoholizm	15	17	12	11	11	6	13
Kłeska żywiołowa	0	0	0	0	0	0	0

Źródło: Ośrodek Pomocy Społecznej w Obrytem.

Jednym z głównych problemów wśród rodzin objętych pomocą jest kwestia **ubóstwa**. Problem ubóstwa dotyka ludzi nie tylko w krajach rozwiniętych gospodarczo. Mimo wielu udogodnień nowoczesnego świata i odkrytych wynalazków wciąż nie udało się nam trwale zwalczyć problemu biedy w społeczeństwach.

Jego główną przyczyną jest bezrobocie. Niski poziom dochodów rodzin nie pozwala na zabezpieczenie podstawowych środków materialnych związanych z utrzymaniem mieszkania, zabezpieczeniem potrzeb edukacyjnych, zdrowotnych i kulturalnych. W celu likwidacji skutków ubóstwa pracownicy socjalni wnioskuje o udzielenie pomocy materialnej rodzinom bądź pojedynczym osobom borykającym się z tym problemem.

Zjawiska ubóstwa i **bezrobocia** są ze sobą ściśle powiązane. Jeśli ktoś przez dłuższy czas pozbawiony jest możliwości zarobkowania, to poziom jego życia znacznie się obniża.

W ostatnich latach można zauważyć wzrost bezrobocia. Zjawisko bezrobocia dotyka wszystkie grupy wiekowe i zawodowe, niezależnie od wykształcenia i płci. Nawet jeśli bezrobocie dotyczy tylko jednego członka rodziny, staje się ono szczególnie trudnym okresem dla całej rodziny, chociażby dlatego, iż pojawiają się kłopoty finansowe i pogarszają się rodzinne relacje. Niemożność znalezienia zatrudnienia w systematyczny, powolny sposób prowadzi do pozbawienia poczucia własnej wartości. Brak stabilizacji życiowej powoduje niejednokrotnie stany depresyjne. Ciągłe życie w stresie przyczynia się do nieumiejętności podejmowania racjonalnych decyzji. Rodzi się apatia i zniechęcenie. Dla wielu jedynym lekarstwem są wówczas wszelkiego rodzaju używki. W ten sposób ludzie popadają w kolejne problemy. Dlatego najważniejszą sprawą w walce z bezrobociem jest likwidacja jego przyczyn. Prowadzona jest ona przeważnie poprzez pracę socjalną zmierzającą do mobilizacji potrzebujących w poszukiwaniu zatrudnienia. Wśród mieszkańców gminy Obryte można wyodrębnić główne grupy bezrobotnych: *bezrobotni powyżej 45 roku życia, bezrobotni absolwenci, bezrobotni niepełnosprawni*.

Bezrobotni powyżej 45 roku życia - szczególnie wrażliwa grupa. Brak pracy odbiera tym ludziom szansę na godne życie. Choć często osoby te mają za sobą długoletni staż pracy, dla pracodawców są z reguły zbyt zaawansowani wiekowo. Z drugiej jednak strony posiadają zbyt krótki staż pracy lub są za młodzi, by skorzystać z świadczeń przedemerytalnych lub emerytalnych.

Bezrobotni absolwenci – są kolejną grupą - ze względu na ubogą ofertę lokalnego rynku pracy, gmina nie jest w stanie zatrudnić dobrze wykształconych absolwentów, którzy coraz częściej w poszukiwaniu pracy migrują nie tylko do okolicznych miast, lecz także w inne rejony Polski i za granicę. Aby sytuacja ta uległa zmianie, gmina powinna skoncentrować wysiłki na uruchomieniu odpowiednich mechanizmów, które w krótkiej kilkuletniej perspektywie przyniosłyby ofertę pracy dla ludzi młodych, w wieku 18-30 lat.

Podjęcie pracy tuż po zakończeniu edukacji sprzyja wykształceniu w młodych ludziach zdolności adaptacyjnych i wzrostowi ich wartości na rynku pracy.

Szczególną grupę stanowią niepełnosprawni bezrobotni. W tym wypadku głównym problemem jest brak zakładów pracy chronionej na terenie gminy bądź w bliskim jej sąsiedztwie.

Niezadowolenie społeczne spowodowane wysokim bezrobociem rodziców i płynące z tego faktu niedostatki materialne, w połączeniu z brakiem oferty możliwości spędzenia wolnego czasu dla dzieci i młodzieży, powodują, iż grupą społeczną, która wymaga natychmiastowego wsparcia również w odniesieniu do problemu bezrobocia na terenie gminy Obryte są dzieci i młodzież. Skuteczność tego przedsięwzięcia będzie możliwa dzięki zwiększeniu ofert zajęć pozalekcyjnych. Zagospodarowany w ten sposób wolny czas dzieci i młodzieży uchroni ich przed zejściem na złą drogę. Będą mogły na miejscu rozwijać swoje zainteresowania i pasje nie szukając atrakcji za pomocą różnego rodzaju używek. Często jedyną możliwością zarobkową dla bezrobotnych jest praca „na czarno”. Z reguły podejmują ją osoby o niskich bądź średnich kwalifikacjach, bez względu na wiek. Najczęściej zatrudnienie tego typu można znaleźć w sektorach: rolniczym, budowniczym, przemyśle lekkim, stolarstwie. Choć bezrobotny otrzymuje wynagrodzenie często praca w szarej strefie może wiązać się z utrudnionymi warunkami. Nikt nie przestrzega tam norm bezpieczeństwa, nie ma ubezpieczenia, często tego typu praca uwłacza godności człowieka. Jednak ludzie ze względu na obawę utracenia źródła dochodu trwają w niej, niejednokrotnie bez przyszłości.

Znaczną część podopiecznych GOPS stanowią rodziny z **trudnościami opiekuńczo – wychowawczymi**. Najczęściej niezaradność rodziny w opiece i wychowaniu własnych dzieci łączy się z innymi dysfunkcjami np. alkoholizmem, przemocą, niezaradnością w prowadzeniu gospodarstwa domowego. Niezaradność w prowadzeniu gospodarstw domowych i gospodarowaniu skromnym budżetem domowym często przyczynia się do rozpadu małżeństw powodując problemy wychowawcze z dziećmi. W przypadku rodzin wielodzietnych ten niski status materialno-społeczny nie rokuje szans poprawy. Często z powodu niezaradności następuje rozluźnienie więzi rodzinnych, co w konsekwencji prowadzi do braku zapewnienia opieki osobom w podeszłym wieku i ludziom niepełnosprawnym. Osoby dotknięte takim problemem otrzymują pomoc z tutejszego ośrodka pomocy społecznej w postaci wsparcia finansowego. Są to zasiłki celowe

na zaspokojenie podstawowych potrzeb, refundacja kosztów wyżywienia dzieci w szkołach oraz ich wypoczynku, itp. W szczególnych przypadkach wskazany jest kontakt z psychologiem bądź prawnikiem.

Kolejną z poważnych kwestii społecznych, będącą powodem problemów osobistych i rodzinnych są **uzależnienia od alkoholu**. Alkoholizm jest zjawiskiem, które dotyka bardzo wielu mieszkańców gminy w różnym wieku, płci, wykształcenia. Alkoholicy to ludzie, którzy nie są w stanie konsekwentnie kontrolować swojego picia przez dłuższy czas. Jest to choroba, którą można zatrzymać, ale nie wyleczyć. Nadużywanie alkoholu często wynika z nieumiejętności radzenia sobie z problemami, jakie niesie życie. W konsekwencji prowadzi do całkowitego wyniszczenia psychicznego i fizycznego człowieka. W rodzinach długotrwale nadużywających alkoholu wzorzec picia powielają dzieci. Niepokojącym zjawiskiem jest fakt wzrastania liczby osób uzależnionych i obniżania się wieku osób sięgających po alkohol. Ilość rodzin objętych pomocą, z powodu nadużywania alkoholu wśród najbliższych ciągle wzrasta. Na terenie gminy można zaobserwować znaczną liczbę samotnych mężczyzn, pozostających bez pracy, często nadużywających alkoholu, będących na utrzymaniu rodziców, najczęściej matek i to właśnie oni powinni stanowić głównie odbiorców szeregu akcji przeciwdziałania alkoholizmowi.

Wg danych GKRPA w roku 2013 na rozmowy było wezwanych 18 osób nadużywających alkoholu, przygotowano 3 wnioski do Sądu Rejonowego o nałożenie obowiązku leczenia odwykowego.

W odpowiedzi na istniejące problemy w gminie zawiązała się grupa AA, która działa od 2011 r. swoją siedzibę ma w WDK w Obrytem. Podstawą filozofii AA jest Dwanaście Kroków AA. Podstawowym celem jest trwać w trzeźwości i pomagać innym alkoholikom w jej osiągnięciu. Anonimowi Alkoholicy są wspólnotą mężczyzn i kobiet, którzy dzielą się nawzajem doświadczeniem, siłą i nadzieją, aby rozwiązywać swój wspólny problem i pomagać innym w wyzdrowieniu z alkoholizmu.

Od 2005 r. Ośrodek Pomocy Społecznej realizuje program „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”. Powyższa pomoc adresowana jest zarówno do dzieci realizujących obowiązek szkolny, jak i osób, które z powodu niepełnosprawności, przewlekłej choroby lub bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych nie mogą zapewnić rodzinie posiłku.

Tabela 15 Program „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” realizowany w gminie Obryte w latach 2007 – 2013 .

Liczba osób korzystających z posiłku	326	327	284	211	196	189	197
W tym : z posiłku w formie całodziennego wyżywienia (przedszkola)	7	8	6	9	3	16	10
pełnego obiadu	13	16	15	7	14	89	106
jednego dania gorącego	306	303	263	195	179	74	81
Liczba rodzin	179	160	138	111	113	115	96
Koszt programu	109660	126428	143595	137902	152229	148922	131609
Środki własne	43900	27428	57795	24602	30629	23922	27889
Dotacja	65760	99000	85800	113300	121600	125000	103720
Średnia cena posiłku	2,14	2,07	3,58	3,58	4,23	4,69	3,94
Zasiłki celowe	26	12	14	11	14	15	9
Koszt	10053	7250	8400	5440	5900	7397	3184

Źródło : Ośrodek Pomocy Społecznej w Obrytem

Tabela 16 Formy pomocy (dane z 2013r.)

Zasiłki stałe w tym DPS	38
Zasiłki okresowe	13
Zasiłki celowe	65
Dożywianie	232
Schronienie	1
Sprawienie pogrzebu	2
Usługi opiekuńcze	4
Usługi specjalistyczne	4
Odpłatność za pobyt w DPS	2

Źródło: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Obrytem.

Zespół Interdyscyplinarny

Zespół Interdyscyplinarny został powołany Zarządzeniem Wójta Gminy Nr 54 /2011 z dnia 11 sierpnia 2011 r. Zespół Interdyscyplinarny to grupa specjalistów z różnych instytucji, łącząca swoją wiedzę umiejętności oraz możliwości wynikające z instytucji, którą reprezentują, podejmująca współpracę i skoordynowane działania mające na celu niesienie pomocy osobom krzywdzonym oraz przeciwdziałanie zjawisku przemocy na terenie gminy Obryte.

Celem Zespołu Interdyscyplinarnego jest działalność profilaktyczna i pomoc rodzinom w przezwyciężeniu trudnych sytuacji życiowych. Członkowie Zespołu Interdyscyplinarnego działają na podstawie porozumień zawartych między Wójtem Gminy Obryte a podmiotami, których przedstawiciele wchodzi w skład Zespołu. Członkowie Zespołu wykonują zadania w ramach obowiązków zawodowych i służbowych lub społecznie. Obsługę organizacyjno – techniczną Zespołu zapewnia Ośrodek Pomocy Społecznej. W skład zespołu wchodzi 14 osób są to przedstawiciele :

1. Ośrodka Pomocy Społecznej,
2. Szkoły Podstawowej ,
3. Gimnazjum ,
4. Policji,
5. Służby zdrowia,
6. Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
7. organizacji pozarządowych,

Ważnym elementem pracy Zespołu jest interwencja kryzysowa skierowana zarówno do ofiar przemocy w rodzinie jak i sprawców, oraz świadczenie pomocy psychologicznej, terapeutycznej, prawnej osobom uwikłanym w przemoc domową oraz w problemy współistniejące .

Posiedzenia Zespołu Interdyscyplinarnego odbywają się średnio raz na kwartał.

Celem działania Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego jest :

1. Pomoc osobom dorosłym, dzieciom i rodzinom dysfunkcyjnym w przezwyciężeniu ich problemów.
2. Efektywne podejmowanie działań pomocowych i interwencyjnych w momencie zaistniałego problemu.

3. Współdziałanie z innymi podmiotami przy rozwiązywaniu problemu i przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Integrowanie i koordynowanie działań jednostek pomocy społecznej, policji, gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, oświaty, ochrony zdrowia oraz organizacji pozarządowych.

Do zadań grup roboczych należy w szczególności :

1. Opracowanie i realizacja planu pomocy w indywidualnych przypadkach wystąpienia przemocy w rodzinie.
2. Monitorowanie sytuacji rodzin , w których dochodzi do przemocy oraz rodzin zagrożonych wystąpieniem przemocy.
3. Dokumentowanie działań podejmowanych wobec rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz tych działań.

„Niebieska Karta” - to rozpoznanie zaburzeń życia rodzinnego wywołanych nadużywaniem alkoholu i stosowaniem przemocy, ułożenie planu pomocy oraz podjęcie działań interwencyjnych.

2011 rok – wpłynęło 3 karty ,

2012 rok - wpłynęło 10 kart,

2013 rok – wpłynęło 9 kart.

Świadczenia rodzinne

Ośrodek Pomocy Społecznej w Obrytem dla osób zamieszkałych na terenie Gminy Obryte zgodnie z ustawą z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych jest jedynym organem realizującym świadczenia rodzinne , którymi są :

- zasiłki rodzinne oraz dodatki do zasiłków rodzinnych ,
- świadczenia opiekuńcze : zasiłek pielęgnacyjny, świadczenie pielęgnacyjne, specjalny zasiłek opiekuńczy,
- jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka,

System świadczeń rodzinnych tworzony jest , jako system poza ubezpieczeniowych świadczeń społecznych ze środków budżetu państwa – dotacja celowa.

Kolejnym zadaniem realizowanym przez OPS jest fundusz alimentacyjny. Świadczenie z funduszu alimentacyjnego mogą otrzymywać osoby na podstawie tytułu wykonawczego, jeżeli egzekucja jest bezskuteczna do ukończenia 18 roku życia albo w przypadku , gdy osoba

uczy się w szkole lub szkole wyższej do ukończenia przez nią 25 roku życia, lub w przypadku posiadania orzeczenia o znacznym stopniu niepełnosprawności – bezterminowo.

3.1. Partycypacja społeczna

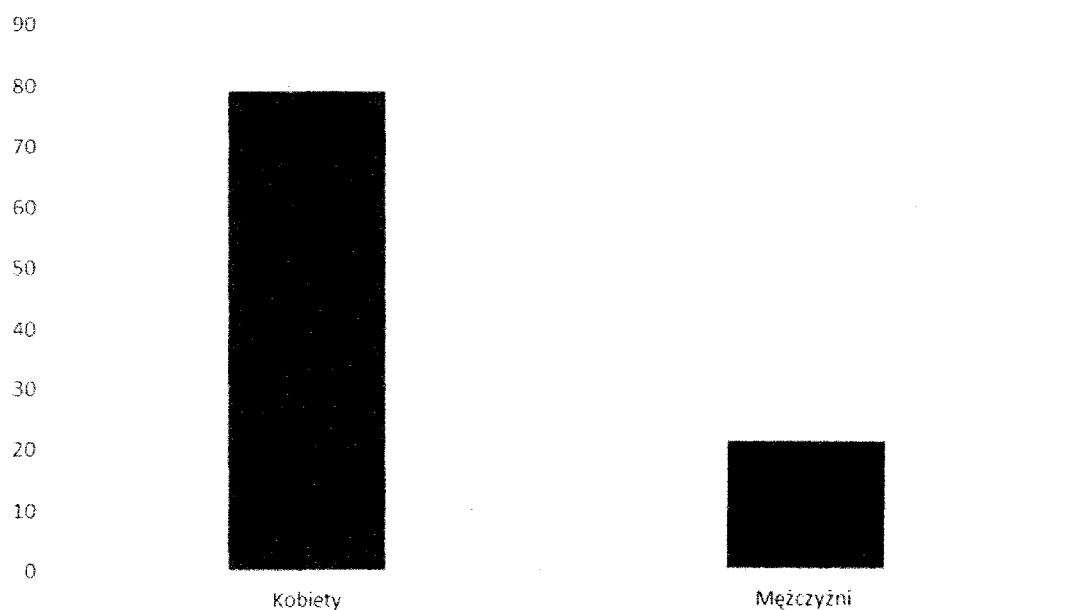
3.1..1 Badania ankietowe

Opracowanie Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych opiera się na założeniu , iż koncepcja poprawy sytuacji w gminie nie może powstać jedynie w oparciu o dokumenty i przemyślenia urzędników i zewnętrznych ekspertów. Dlatego też do pracy nad tym dokumentem zaangażowana została społeczność lokalna. Została opracowana ankieta , której celem było zapoznanie się z warunkami życia w gminie oraz lokalnymi potrzebami , a także zapoznanie się z opinią miejscowej społeczności. Ankieta miała charakter anonimowy , zaś zawarte w niej informacje posłużyły do sformułowania zapisów „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w gminie Obryte na lata 2014-2020”.

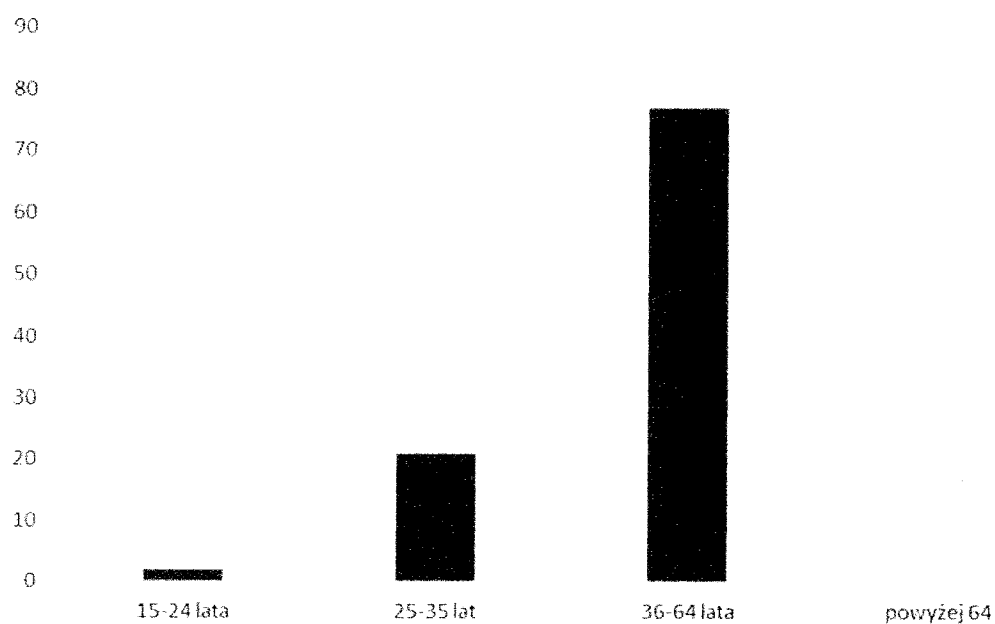
Ankieta zawierała pytania zamknięte i otwarte.

PYTANIA ZAMKNIĘTE

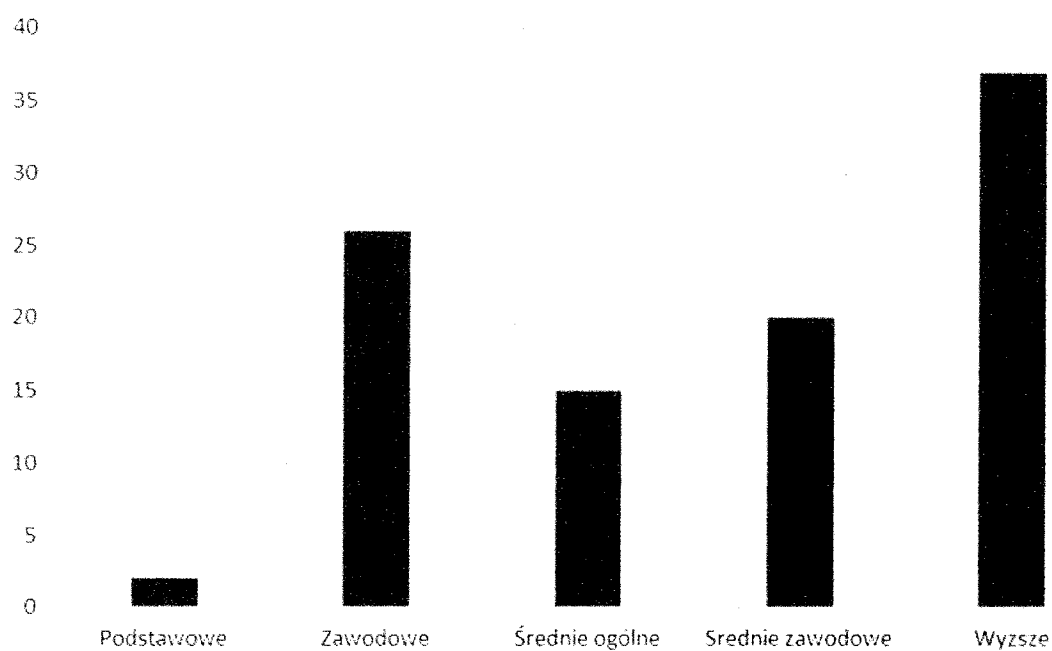
Wykres 11 PŁEĆ

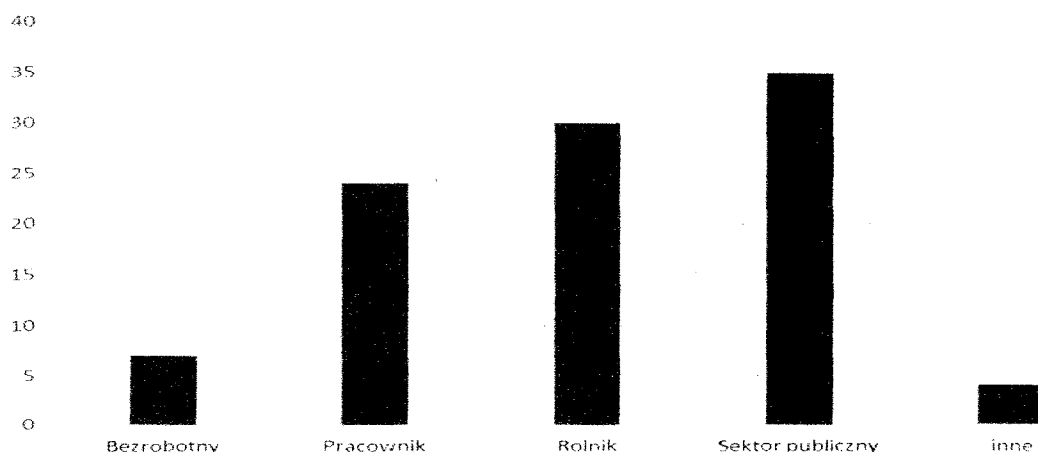
Wykres 12 WIEK

Wykres 13 WYKSZTAŁCENIE

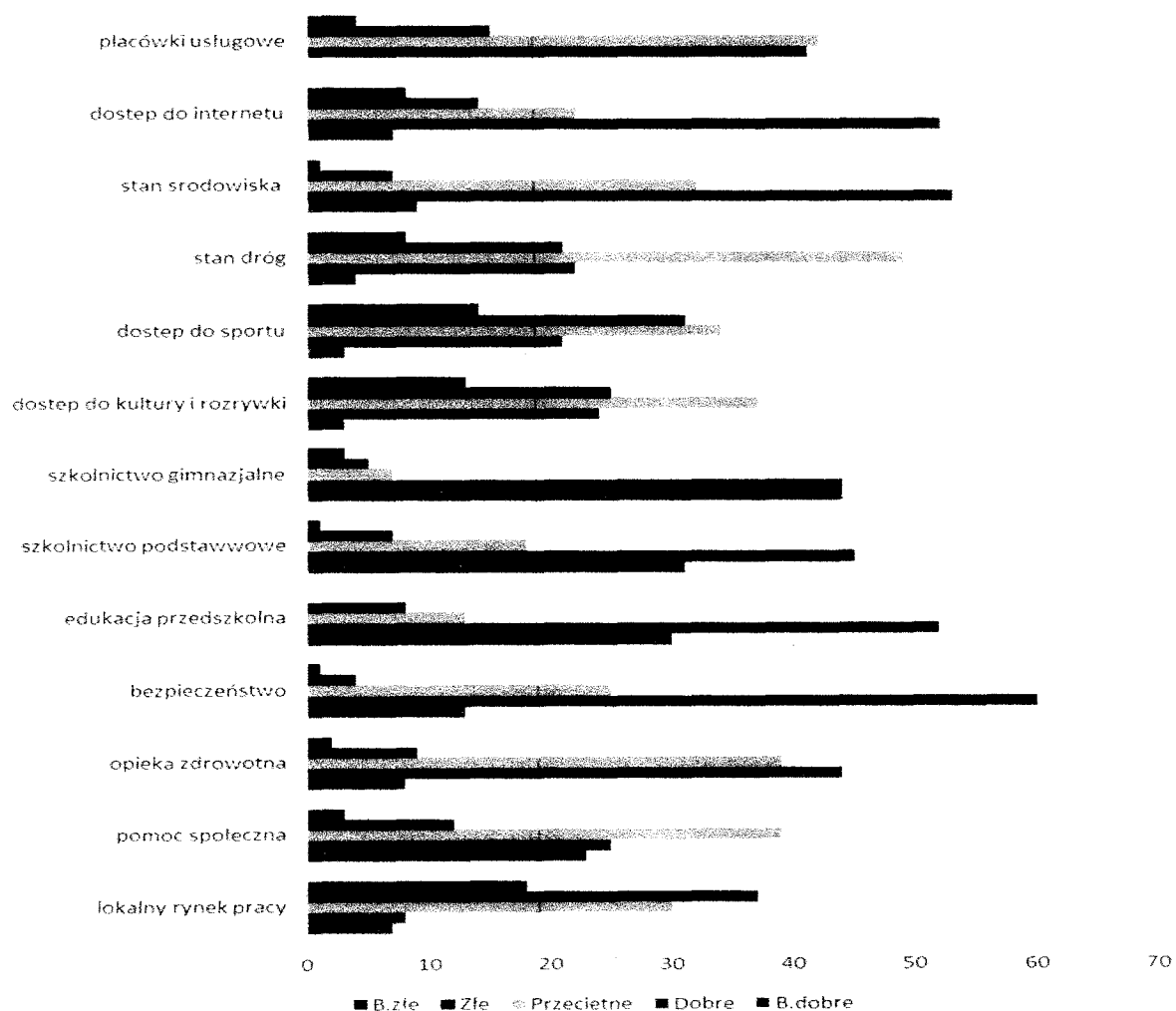

Wykres 13 ZATRUDNIENIE

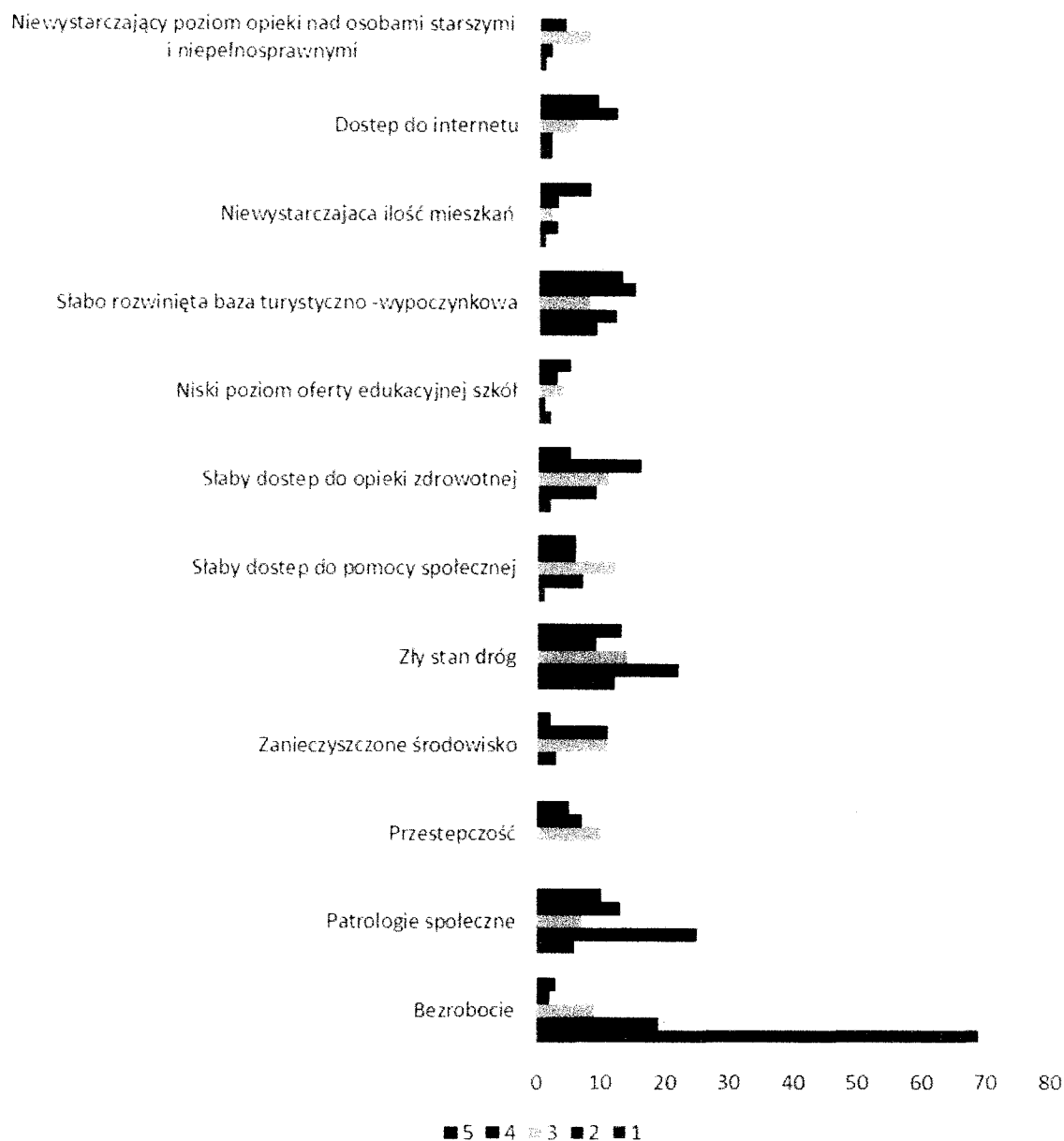
PYTANIA ZAMKNIĘTE

Wykres 14 WARUNKI ŻYCIA W GMINIE

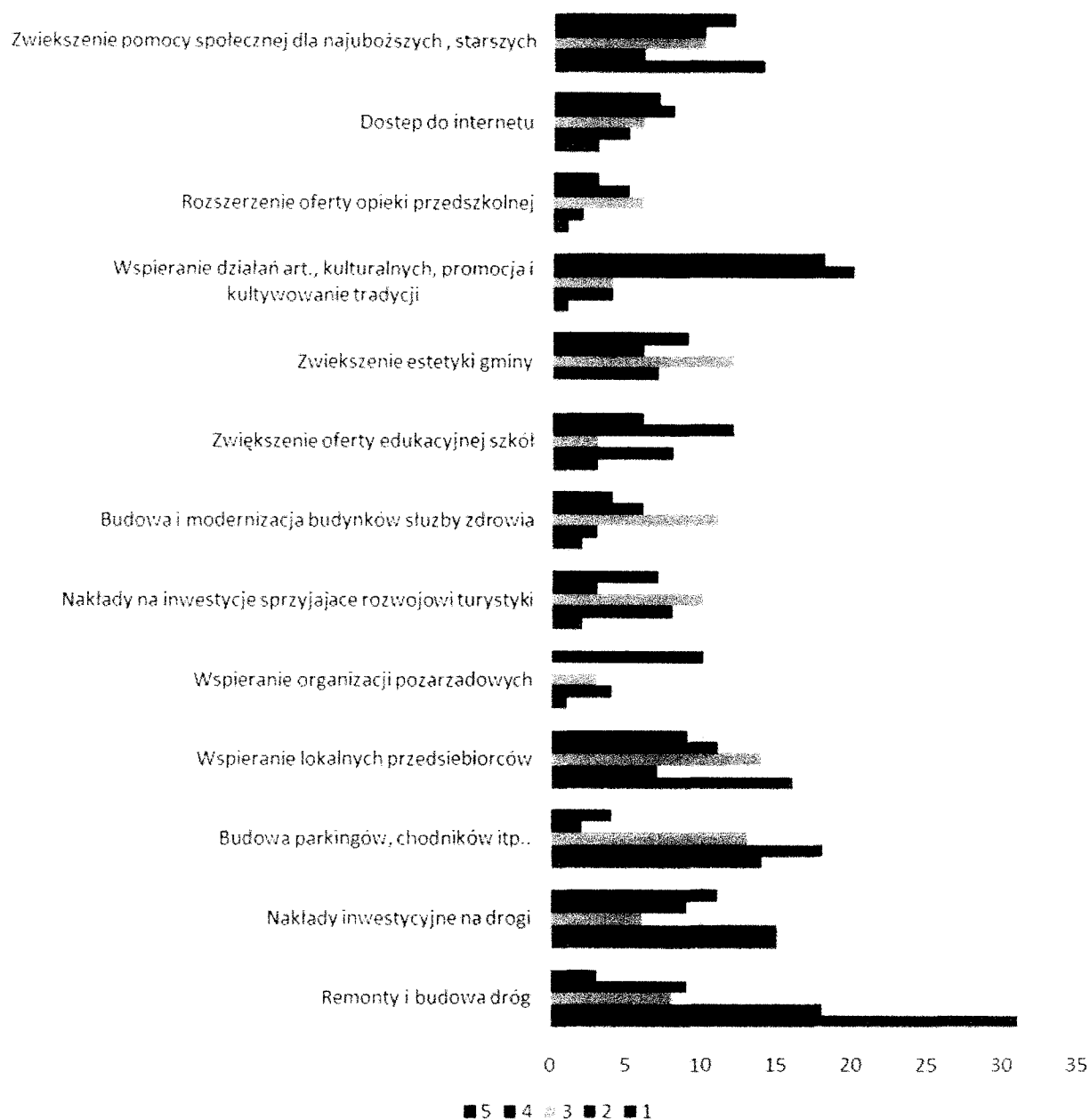
Na pytanie jak ocenia Pani /Pan warunki życia w Gminie ankietowani mieli określić w skali od b. dobre do b. złe poszczególne obszary życia , za bardzo dobre ankietowani określili szkolnictwo gimnazjalne, szkolnictwo podstawowe , na dobrym poziomie oznaczyli bezpieczeństwo , edukację przedszkolną , natomiast na b. złym poziomie według ankietowanych jest lokalny rynek pracy , dostęp do sportu oraz kultury i rozrywki.

Wykres 15 NAJWIĘKSZE PROBLEMY GMINY

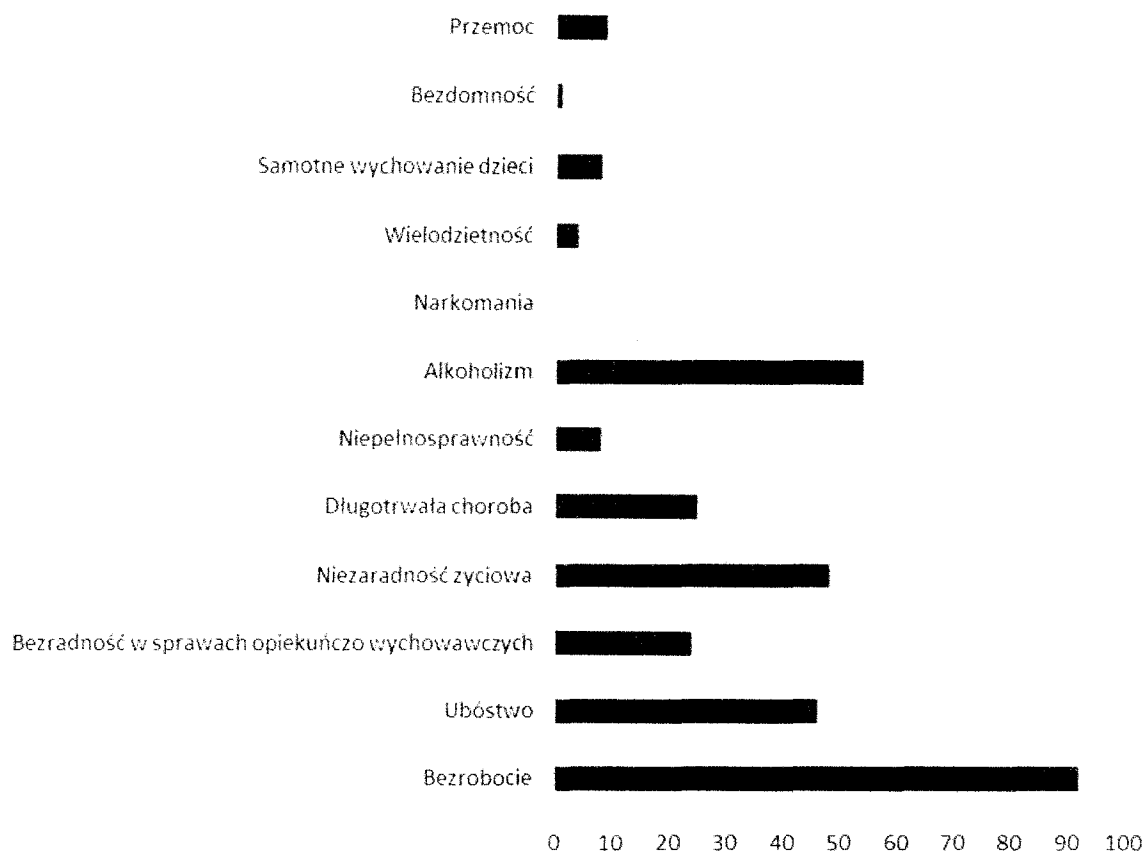
W pytaniu o wymienienie 5 obszarów , które są największym problemem Gminy , w skali od 1 do 5 ankietowani zaznaczyli , że największym problemem jest problem bezrobocia , następane problemy o mniejszej skali to patologie i zły stan dróg.

Wykres 16 DZIAŁANIA DO REALIZACJI W GMINIE W PIERWSZEJ KOLEJNOŚCI

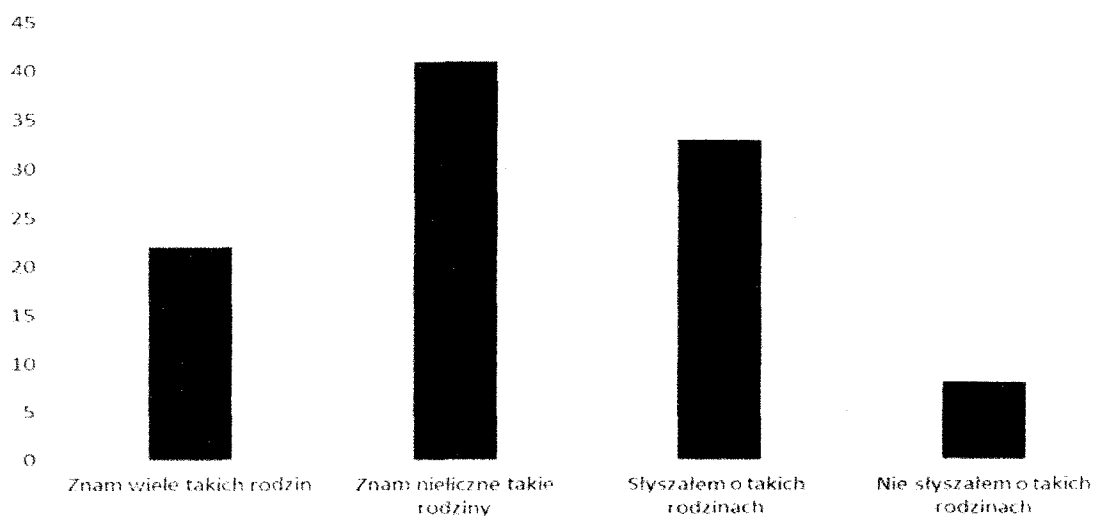
Następne pytanie jakie skierowaliśmy do ankietowanych było jakie działania powinny być realizowane w naszej gminie w pierwszej kolejności w skali od 1 do 5, ankietowani wskazali, że najważniejszym zadaniem jest budowa i remonty dróg, wspieranie lokalnych przedsiębiorców i poszukiwanie inwestorów zewnętrznych, budowa parkingów, chodników.

Wykres 17 PRZYCZYNY PROBLEMÓW MIESZKAŃCÓW GMINY POWODUJĄCE TRUDNE WARUNKI ŻYCIA

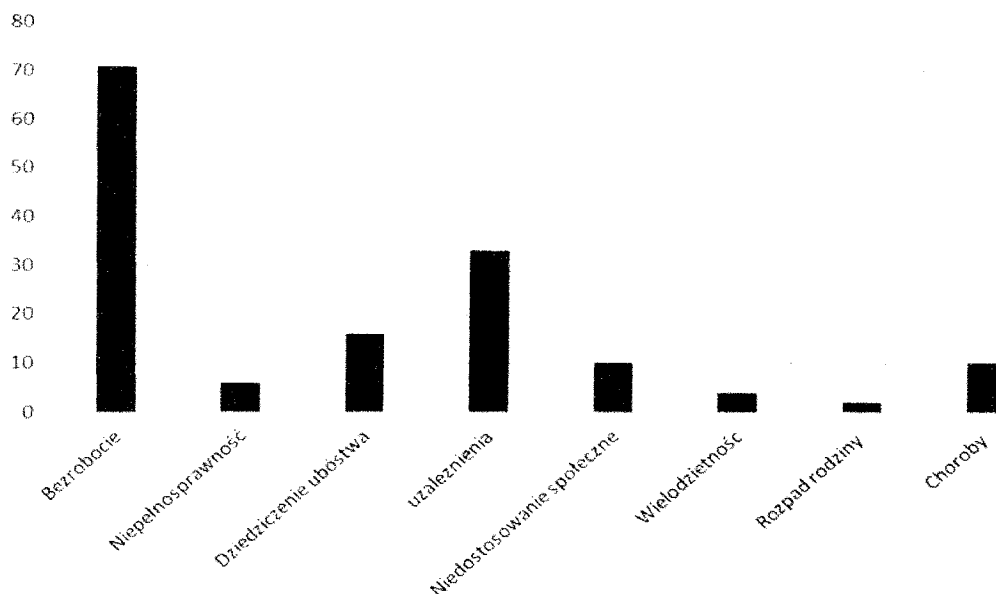
Głównymi przyczynami problemów społecznych mieszkańców Gminy powodujących trudne warunki życia, ankietowani wskazali bezrobocie, alkoholizm i niezaradność życiową.

Wykres 18 RODZINY UBOGIE

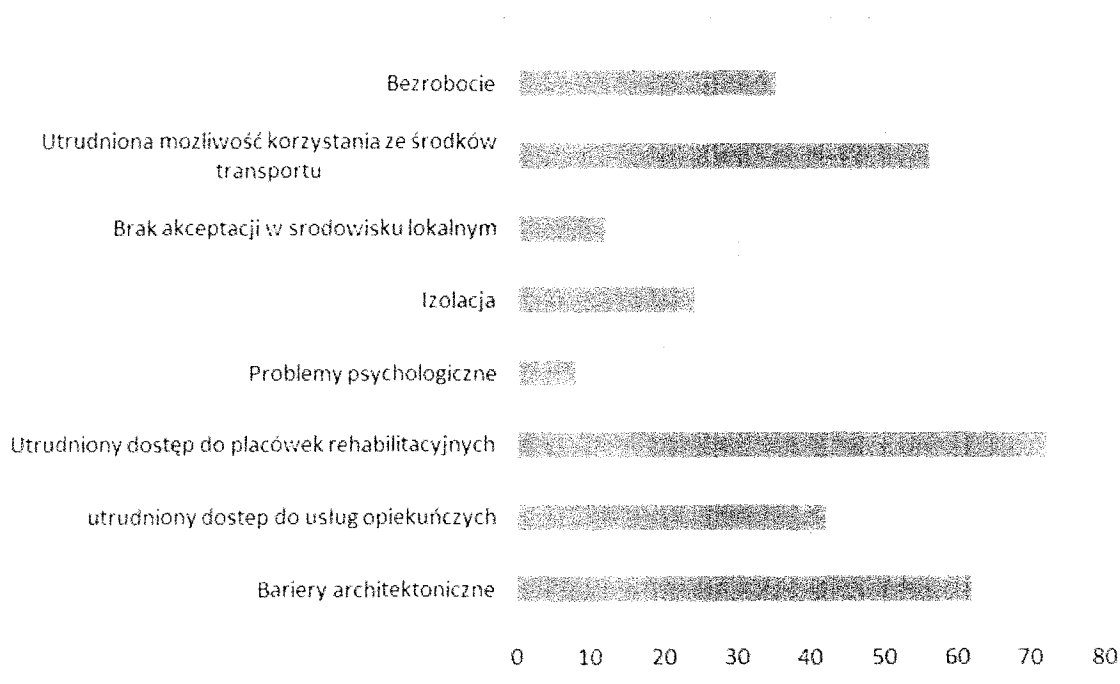
W odpowiedzi na pytanie czy jest dużo w gminie rodzin ubogich , ankietowani wskazali , że znają nieliczne takie rodziny.

Wykres 19 PRZYCZYNY POPADANIA W UBÓSTWO

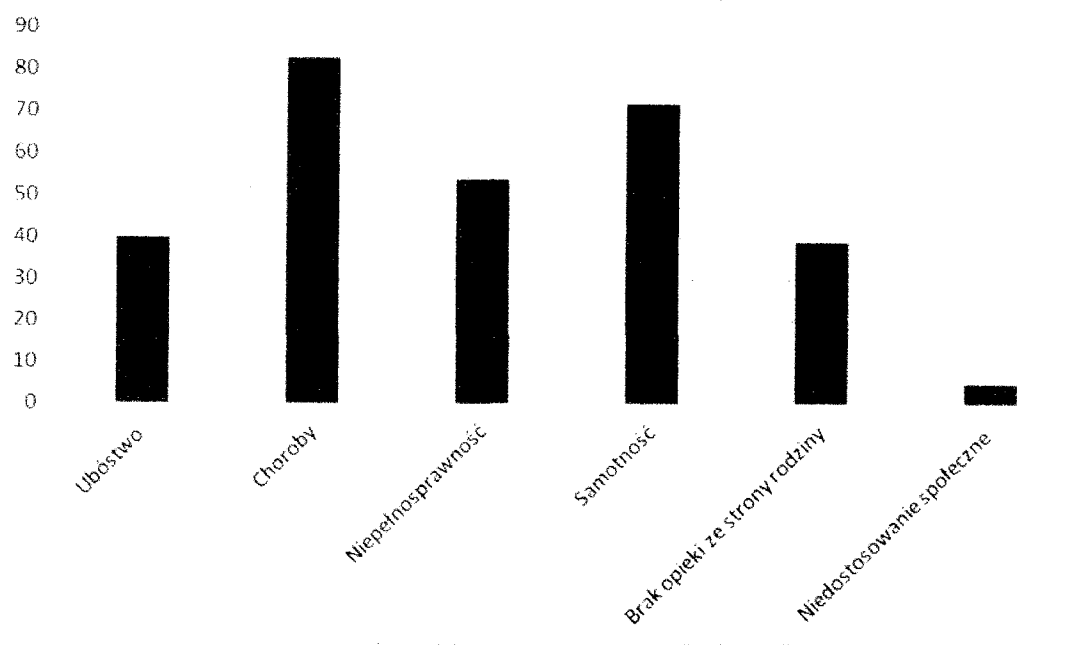
Głównymi przyczynami popadania w ubóstwo według ankietowanych to bezrobocie i uzależnienia oraz dziedziczenie ubóstwa.

Wykres 20 PROBLEMY OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

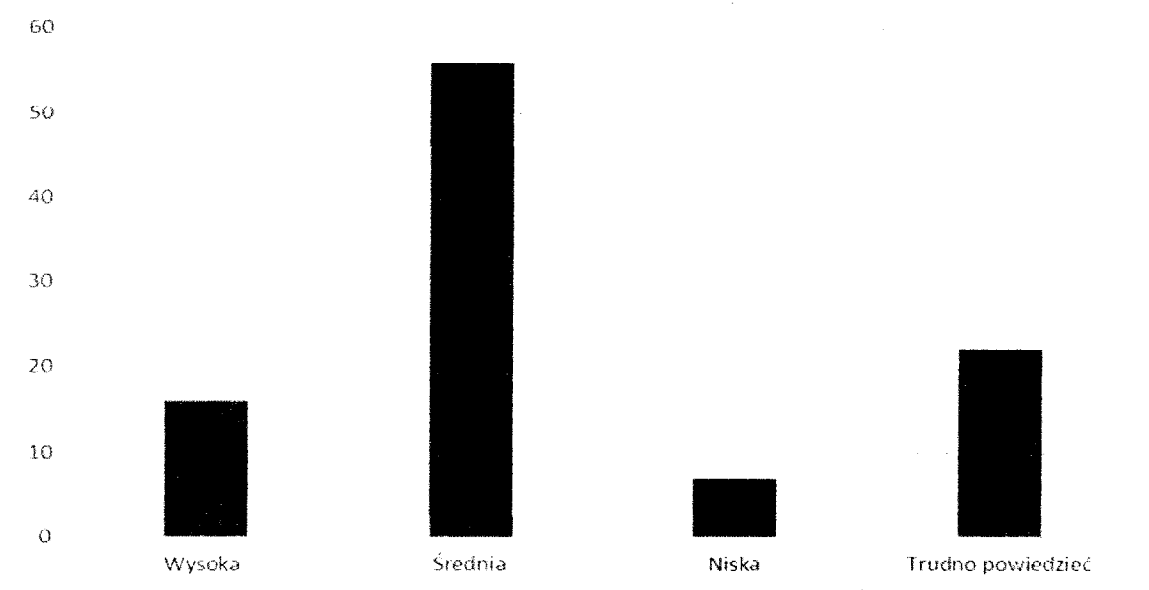
Głównym problemem osób niepełnosprawnych jest utrudniony dostęp do placówek rehabilitacyjnych , bariery architektoniczne oraz utrudniona możliwość korzystania ze środków transportu.

Wykres 21 PROBLEMY OSÓB STARSZYCH

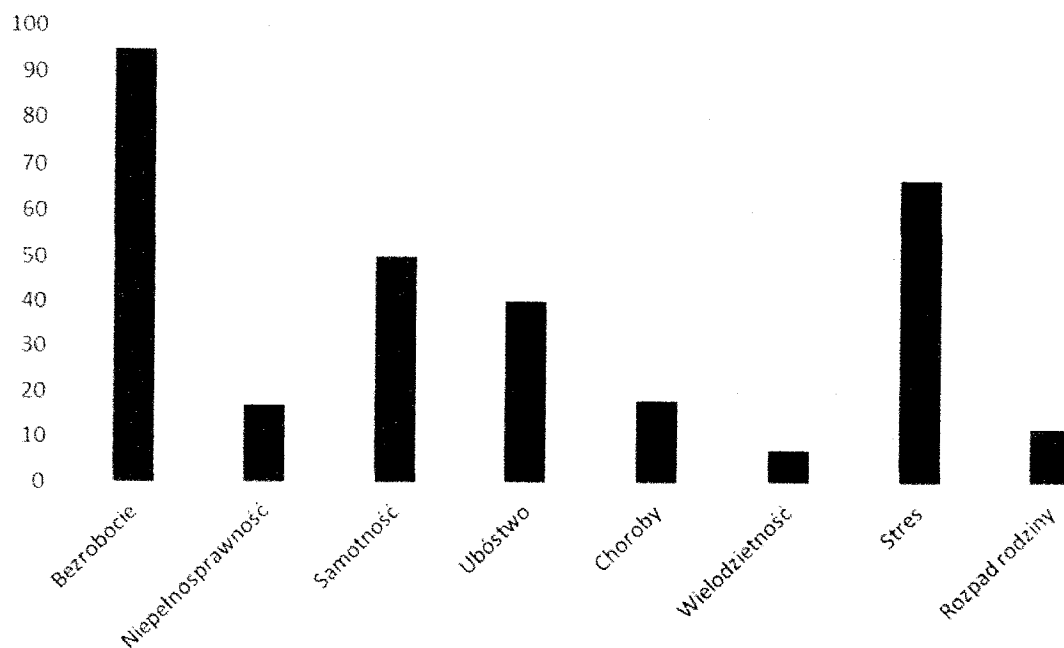
Głównymi problemami osób starszych zdaniem ankietowanych to choroby , samotność .

Wykres 22 SKALA UZALEŻNIEŃ

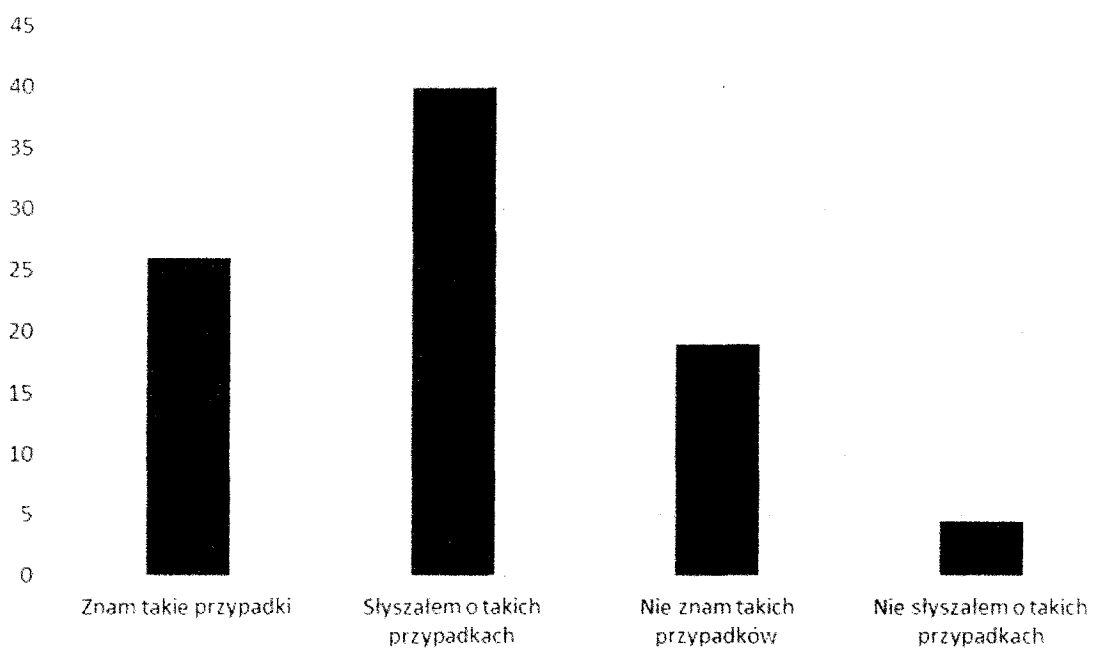
Według ankietowanych na terenie gminy skala uzależnień jest średnia .

Wykres 23 PRZYCZYNY WYSTĘPOWANIA UZALEŻNIEŃ

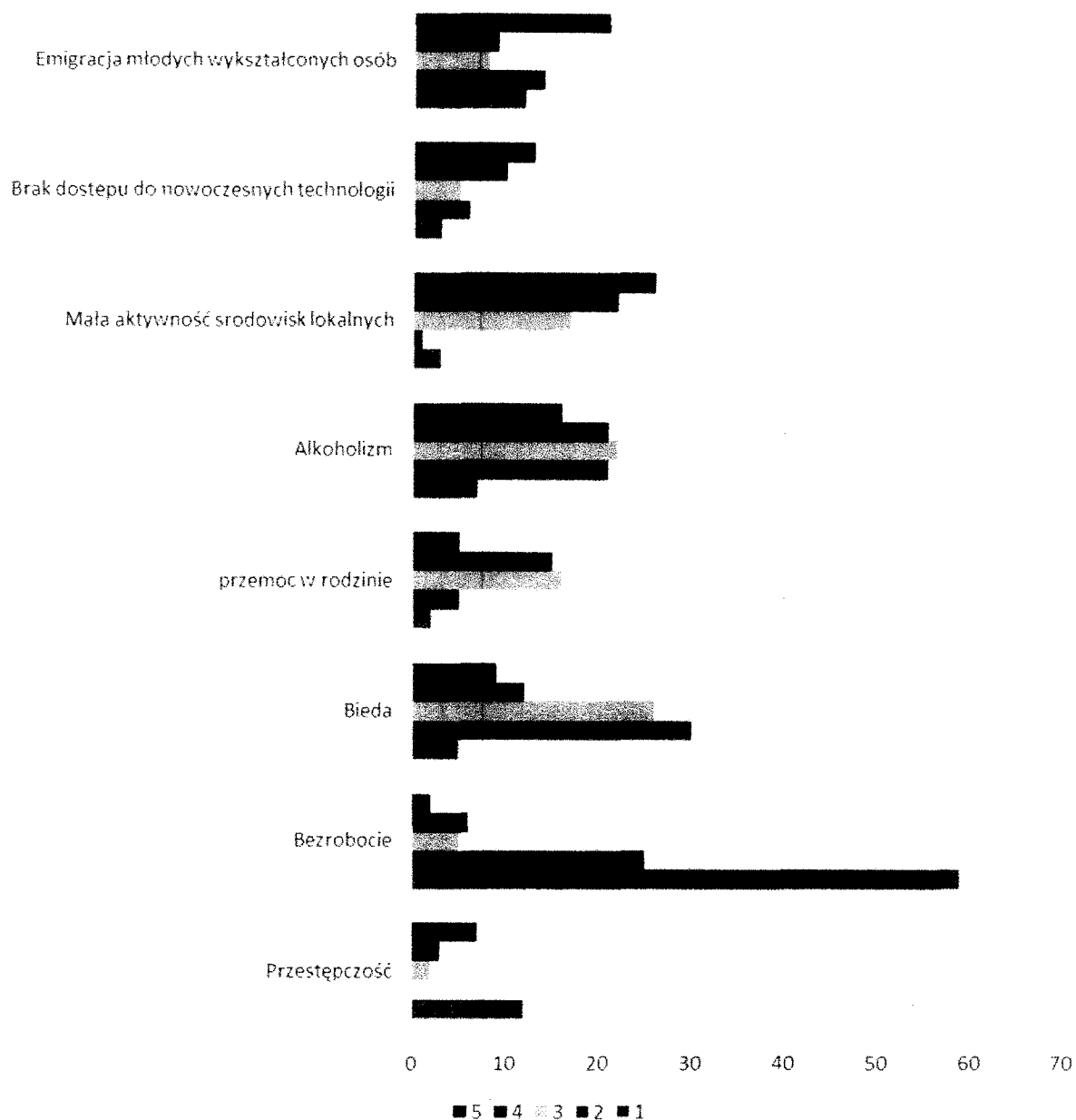
Natomiast przyczynami uzależnień są bezrobocie, stres, samotność.

Wykres 24 ZJAWISKO PRZEMOCY DOMOWEJ

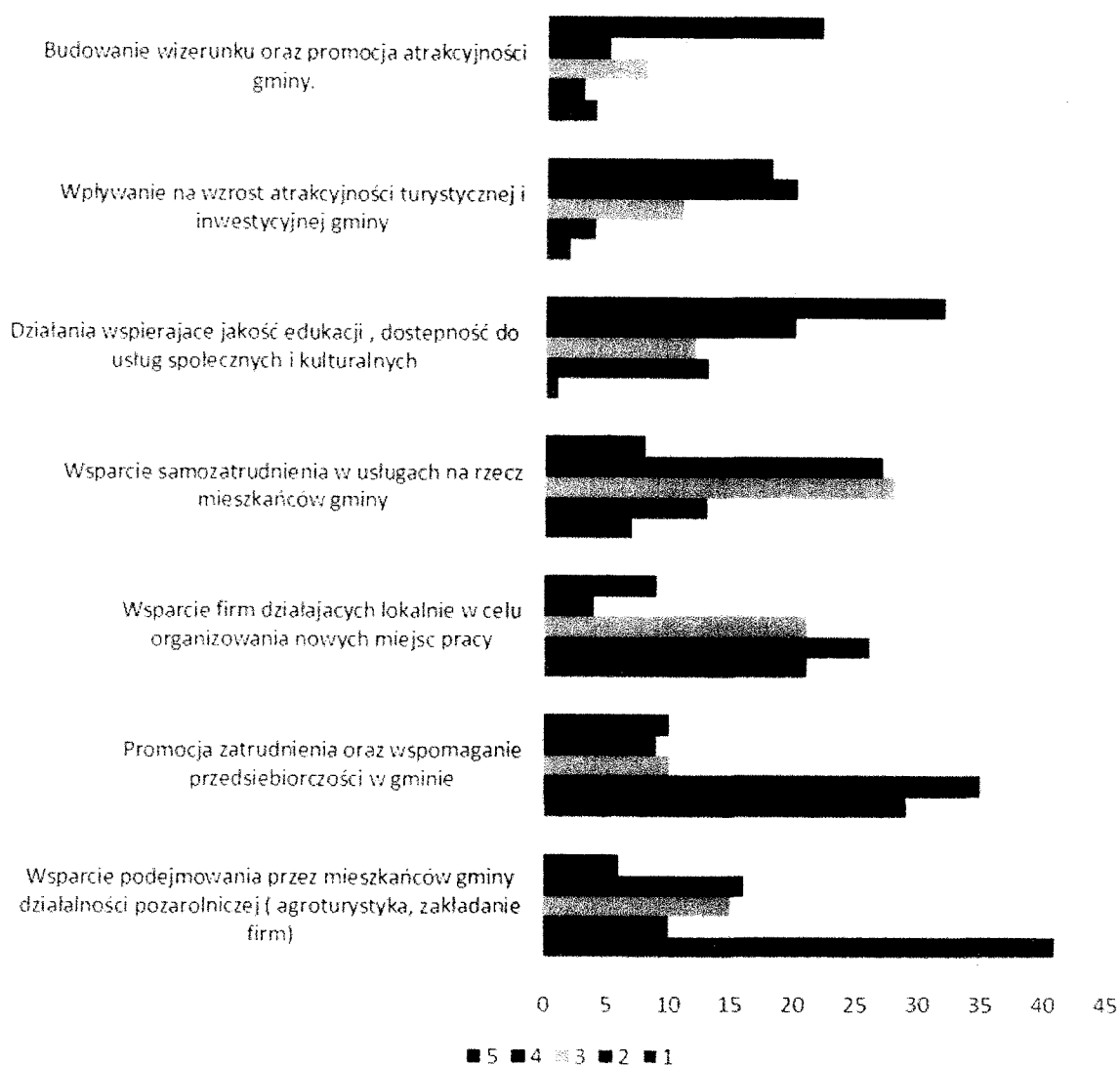
Według ankietowanych 25 % zna przypadki zjawiska przemocy domowej ,natomiast ok 40 % słyszało o takich przypadkach.

Wykres 25 PROBLEMY SPOŁECZNE DO ROZWIĄZANIA W PIERWSZEJ KOLEJNOŚCI

W odpowiedzi na pytanie jakie problemy są do rozwiązania w pierwszej kolejności w skali od 1 do 5 ankietowani zaznaczyli , że jest to bezrobocie oraz emigracja młodych wykształconych osób .

Wykres 26 **NAJWAŻNIEJSZE KIERUNKI ROZWOJU**

Według ankietowanych do najważniejszych kierunków rozwoju gminy w skali od 1 do 5 należy wsparcie podejmowania przez mieszkańców gminy działalności pozarolniczej oraz promocja zatrudnienia i wspomaganie przedsiębiorczości w gminie.

MISJA STRATEGII.

Gmina Obryte stawia na zapewnienie swoim mieszkańcom jak najlepszych warunków życia w poczuciu bezpieczeństwa oraz umożliwienia im realizacji planów osobistych i społecznych. Jej przesłaniem, to przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu osób i rodzin, które z różnych przyczyn są niesamodzielne oraz zminimalizowanie rozmiarów i skutków

wszelkich zjawisk społecznie negatywnych. Ważnym zadaniem Strategii jest zaspokojenie potrzeb w zakresie rozwoju społecznego oraz uaktywnienie środowiska lokalnego. Wdrażanie Strategii powinno zintegrować społeczeństwo gminy i przyczynić się do efektywnego rozwiązywania problemów społecznych.

Dla władz gminy Obryte nadrzędnym celem jest dalsza poprawa warunków życia mieszkańców przy zachowaniu walorów przyrodniczo – krajobrazowych i dziedzictwa kulturowego. Władze samorządowe robią wszystko aby polepszyć warunki życia mieszkańców Gminy Obryte, swoim działaniem obejmują wszystkie dziedziny życia społeczności lokalnej. Oprócz infrastruktury gminnej troszczą się o rozwój i bezpieczeństwo dzieci, młodzieży, seniorów, kobiet. Należą do nich działania profilaktyczne, kultywowanie tradycji, aktywizowanie społeczności lokalnej i upowszechnianie sportu.

GŁÓWNY CEL STRATEGICZNY

Zaspokojenie potrzeb społecznych oraz przeciwdziałanie zagrożeniom w stopniu zapewniającym równowagę społeczną i rozwój gminy, ze szczególnym uwzględnieniem działań na rzecz rodzin i środowisk zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym.

PRIORYTET 1

WSPIERANIE PRZEDSIĘBIORCZOŚCI, PROMOCJA ZATRUDNIENIA, AKTYWIZACJA LOKALNEGO RYNKU PRACY ORAZ PRZECIWDZIAŁANIE BEZROBOCIU.

DZIAŁANIA SŁUŻĄCE OSIĄGNIĘCIU CELU:

- Promowanie gminy w celu pozyskania inwestorów mogących utworzyć nowe miejsca pracy; przygotowywanie terenów pod działalność gospodarczą, oferowanie ulg podatkowych dla inwestorów
- Opracowywanie i realizowanie projektów służących aktywizacji osób bezrobotnych, w tym współfinansowanych z funduszy zewnętrznych, np. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej.
- Podejmowanie współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie upowszechniania ofert pracy, informacji o wolnych miejscach pracy, usługach poradnictwa zawodowego, szkoleniach, przygotowaniu zawodowym dorosłych i stażach oraz organizacji robót publicznych, prac interwencyjnych i zatrudnienia socjalnego

Zadania do wykonania:

- wspieranie podejmowania przez mieszkańców gminy działalności pozarolniczej, zakładanie firm, agroturystyka,
- wspieranie samozatrudnienia w usługach na rzecz mieszkańców gminy,
- zapewnienie bezpieczeństwa socjalnego osobom ubogim w tym bezrobotnym,
- organizowanie prac społecznie użytecznych dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym,
- aktywizacja bezrobotnych zmierzająca do polepszenia ich pozycji na rynku pracy,
- wsparcie małej przedsiębiorczości,
- podnoszenie kwalifikacji mieszkańców gminy poprzez prowadzenie szkoleń

Realizatorzy:

- Gmina,
- Ośrodek Pomocy Społecznej,
- Powiatowy Urząd Pracy ,
- lokalni przedsiębiorcy ,

PRIORYTET 2

WSPIERANIE OSÓB STARSZYCH I NIEPEŁNOSPRAWNYCH

DZIAŁANIA SŁUŻĄCE OSIĄGNIĘCIU CELU:

- zwiększenie integracji osób starszych i niepełnosprawnych w środowisku lokalnym,
- stworzenie systemu wsparcia dla osób niepełnosprawnych i ich rodzin,
- przeciwdziałanie izolacji osób niepełnosprawnych, m.in. poprzez podejmowanie inicjatyw umożliwiających ich integrację z pełnosprawnymi mieszkańcami gminy.
- przeciwdziałanie izolacji społecznej osób starszych,

Zadania do wykonania :

- poprawa sytuacji osób niepełnosprawnych na rynku pracy, poprzez wspieranie programów rozwiązujących problemy osób niepełnosprawnych ,
- przeciwdziałanie izolacji społecznej niepełnosprawnych dzieci,
- likwidacja barier architektonicznych,
- stworzenie warunków do aktywizacji społecznej dla osób w wieku poprodukcyjnym,
- prowadzenie grup wsparcia i grup samopomocowych dla osób starszych, niepełnosprawnych, Klubów Seniora ,

- aktywizacja wolontariatu działającego na rzecz osób starszych, niepełnosprawnych,
- wspieranie wydarzeń integracyjnych , rekreacyjnych i kulturalnych dla osób starszych, niepełnosprawnych,
- utworzenie środowiskowego domu samopomocy dla osób niepełnosprawnych,
- poprawa dostępności i jakości usług opiekuńczych, obejmujących pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, zaleconą przez lekarza pielęgnację oraz, w miarę możliwości, zapewnienie kontaktów z otoczeniem.

Realizatorzy:

- Gmina,
- Ośrodek Pomocy Społecznej ,
- Placówki oświatowe ,

PRIORYTET 3

WSPIERANIE RODZIN POPRZEZ PRZECIWDZIAŁANIE UZALEŻNIENIOM I PRZEMOCY DOMOWEJ .

DZIAŁANIA SŁUŻĄCE OSIĄGNIĘCIU CELU :

- wzmacnianie rodzin, podnoszenie poziomu ich funkcjonowania
- wsparcie rodzin i osób dotkniętych problemami uzależnień i przemocy w rodzinie.
- pomoc dzieciom i młodzieży w kształceniu i wszechstronnym rozwoju.
- zintensyfikowanie pracy socjalnej z rodzinami, w szczególności dotkniętymi bezradnością opiekuńczo-wychowawczą,
- promowanie w gminie prawidłowego modelu rodziny oraz edukowanie rodzin w zakresie właściwego wypełniania ról rodzicielskich, m.in. przez pracowników OPS-u i placówek oświatowych,
- zapewnienie rodzinom dotkniętym problemami alkoholowymi, narkomanii i przemocy w rodzinie szerszego dostępu do wsparcia psychologicznego, prawnego i społecznego,
- zintensyfikowanie działalności zespołu interdyscyplinarnego ds. przemocy w rodzinie,

Zadania do wykonania :

- zwiększenie w świadomości społecznej poziomu wiedzy na temat wpływu alkoholu i substancji psychoaktywnych na życie codzienne oraz przekonania o potrzebie i

zasadności angażowania się w pomaganie osobom dotkniętym problemem uzależnień,

- prowadzenie edukacji publicznej nt. działania alkoholu na organizm człowieka i i ryzyka szkód wynikających z różnych wzorów picia(kampanie, ulotki, i artykuły w prasie lokalnej)
- działania korekcyjno- edukacyjne mające na celu ograniczenie przemocy w rodzinie skierowane do potencjalnych sprawców przemocy ,
- rozwój świetlic środowiskowych na terenie gminy,
- realizacja programów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży,
- realizacja programów adresowanych do osób stosujących przemoc w rodzinie,
- kontynuowanie działalności punktu konsultacyjnego przy OPS,
- dostęp do sieci poradnictwa i wspieranie w sytuacjach kryzysowych dla dzieci i młodzieży,

Realizatorzy:

- Gmina ,
- Ośrodek Pomocy Społecznej,
- Gminna Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Szkoły,
- Zespół Interdyscyplinarny ,
- Policja ,

PRIORYTET 4

STWORZENIE PERSPEKTYW DLA DZIECI I MŁODZIEŻY

DZIAŁANIA SŁUŻĄCE OSIĄGNIĘCIU CELU :

- rozszerzenie ogólnodostępnej oferty kulturalno- rozrywkowej na terenie gminy,
- kształtowanie świadomego i odpowiedzialnego społeczeństwa zdolnego do rozwiązywania swoich problemów życiowych,
- pobudzenie aktywności środowisk lokalnych oraz stymulowanie lokalnych inicjatyw i współpracy na rzecz rozwoju i promocji związanych z miejscowa,

Zadania do wykonania:

- wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży, m.in. poprzez zwiększenie dostępności zajęć wyrównawczych, udzielanie pomocy w nauce (np. przez wolontariuszy),
- zwiększenie dostępu dzieci i młodzieży do alternatywnych form spędzania czasu wolnego, m.in. poprzez rozszerzenie oferty zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych przy wykorzystaniu zasobów oświatowych, kulturalnych i sportowo-rekreacyjnych gminy; rozwijanie infrastruktury umożliwiającej dzieciom i młodzieży spędzanie czasu wolnego i zwiększenie jej bezpłatnej dostępności, organizowanie wypoczynku.
- systematyczne współdziałanie OPS i placówek oświatowych w celu bieżących analiz sytuacji dzieci i młodzieży uczęszczającej do szkół, a w szczególności przeciwdziałanie pojawiającym się patologiom oraz dofinansowanie działań naprawczych prowadzonych przez szkoły,
- rozwój świetlic środowiskowych na terenie gminy,
- organizacja imprez oraz szeregu różnych przedsięwzięć przybliżających ludziom młodym tradycje i zwyczaje kurpiowskie,

Realizatorzy:

- Gmina,
- Ośrodek Pomocy Społecznej,
- Placówki Oświatowe,

PRIORYTET 5

ROZWÓJ KAPITAŁU SPOŁECZNEGO I LUDZKIEGO.

DZIAŁANIA SŁUŻĄCE OSIĄGNIĘCIU CELU :

- Doskonalenie kadr i służb pomocowych oraz rozwijanie infrastruktury socjalnej.
- Wspieranie instytucji społeczeństwa obywatelskiego.

Zadania do wykonania :

- doskonalenie kadr pomocy społecznej w gminie oraz zachęcanie do podjęcia specjalizacji z zakresu organizacji pomocy społecznej oraz w zawodzie pracownika socjalnego.
- zatrudnianie asystentów rodziny,

- rozwijanie infrastruktury socjalnej w gminie poprzez poszerzenie oferty już działających jednostek oraz utworzenie, w razie potrzeby, nowych.
- projektowanie i wdrażanie nowych instrumentów i usług służących podniesieniu jakości świadczonej pomocy.
- zapewnienie mieszkańcom szerszego dostępu do informacji o możliwościach uzyskania i dostępnych formach świadczeń pomocowych,
- kontynuowanie realizacji zadań z zakresu rozwiązywania problemów społecznych przy współpracy z sektorem pozarządowym oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego.
- inicjowanie w gminie działalności nowych organizacji pozarządowych funkcjonujących w obszarze polityki społecznej.
- wspieranie lokalowe organizacji pozarządowych, promowanie ich działalności oraz udzielanie im pomocy w nawiązaniu współpracy międzynarodowej oraz w pozyskiwaniu środków z innych niż budżet samorządu źródeł finansowania.
- zwiększenie dostępności informacji o sektorze pozarządowym działającym w gminie.
- zachęcanie mieszkańców gminy do udziału w rozwiązywaniu lokalnych problemów społecznych oraz wspieranie inicjatyw społecznych.
- propagowanie idei wolontariatu oraz pozyskiwanie wolontariuszy do udziału w realizacji zadań dotyczących rozwiązywania problemów społecznych

Realizatorzy:

- Gmina,
- Ośrodek Pomocy Społecznej,
- Szkoły,

2.9. Analiza SWOT

Analiza SWOT problemów społecznych Gminy Obryte stanowi kompleksowe narzędzie pomocnicze pozwalające pogłębić ocenę otoczenia planowanego przedsięwzięcia , a także wewnętrznych aspektów warunkujących jego powodzenie.

W zasadzie nie można bezpośrednio planować z poziomu władz lokalnych wszystkich kierunków działań w polityce społecznej z uwagi na silny związek tej sfery z polityką centralną państwa, ale uwzględniać należy czynniki stymulujące do rozwiązywania problemów społecznych na terenie gminy .

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • Bogactwo, różnorodność zasobów przyrodniczych i krajobrazowych , • Rozwinięty system oświaty , • Dobra współpraca z jednostkami samorządu terytorialnego, • Rozwój infrastruktury w zakresie pomocy społecznej – realizacja nowych zadań, • Doświadczenie gminy w pozyskiwaniu zewnętrznych źródeł finansowania , w tym z EFS, • Profesjonalna kadra zarządzająca gminą i jej budżetem, • Konsekwentne wsparcie decydentów(władz gminy) • Aktywność i praktyczne nastawienie działań władz gminy, • Dobrze funkcjonujący system oświaty na poziomie podstawowym i gimnazjalnym, • Znikome zjawisko bezdomności i narkomanii na terenie Gminy, • Spadek przestępczości na terenie Gminy, • Działalność stowarzyszeń na terenie Gminy na rzecz lokalnej społeczności; • Działalność Klubu Seniora „Zacisze” 	<ul style="list-style-type: none"> • Wysoki poziom bezrobocia , w tym długotrwałego bezrobocia, • Niewystarczające formy aktywizacji osób długotrwale bezrobotnych , • Brak animatora kultury na terenie Gminy, • Mała aktywność społeczna, • Starzenie się społeczeństwa, • Emigracja młodych , dobrze wykształconych osób, • Brak zakładów pracy , • Bezradność opiekuńczo-wychowawcza w wielu rodzinach w tym prowadzeniu gospodarstwa domowego , • Nowe zadania gmin zlecane bez pokrycia ze środków centralnych, • Niewystarczające środki finansowe przeznaczone na programy profilaktyczne oraz wypoczynek dzieci i młodzieży z rodzin patologicznych, • Wyuczona bezradność i roszczeniowość postaw wśród osób i rodzin korzystających z pomocy społecznej, • Niewystarczające zasoby w zakresie profilaktyki i ochrony zdrowia, • Alkoholizm w wielu rodzinach korzystających z pomocy społecznej, • Nadmierne obciążenie biurokracją kadry OPS, • Występowanie barier

	<p>architektonicznych utrudniających osobom niepełnosprawnym dostęp do podstawowych dóbr i usług;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Słabo rozwinięta baza sportowa i rekreacyjna, która byłaby alternatywą dla ludzi młodych do aktywnego spędzania czasu wolnego, • Brak bazy rehabilitacyjnej dla osób niepełnosprawnych; • Stosunkowo niska aktywność zawodowa i społeczna mieszkańców gminy Obryte, •
<ul style="list-style-type: none"> • Położenie geograficzne • Walory przyrodniczo-krajobrazowe , • Możliwość pozyskiwania dodatkowych środków (fundusze unijne) • Nowy okres finansowania UE 2015- 2020 i potencjalne środki na inwestycje i rozwój gminy, • Możliwość pozyskania funduszy w ramach programów rządowych , • Możliwość realizacji założonych celów przy aktywnej współpracy mieszkańców i władz gminy • 	<ul style="list-style-type: none"> • Niedostosowanie szkolnego systemu do potrzeb lokalnego rynku pracy, • Niewystarczające środki przekazywane na integrację i reintegrację zawodową – roboty publiczne , prace społecznie – użyteczne • Emigracja poza gminę najbardziej wykształconych i przedsiębiorczych osób, • Brak środków finansowych na realizację ustawowych zadań, • Brak zainteresowania wśród znacznej części mieszkańców gminy prowadzeniem działalności na własny rachunek, • Ugruntowanie postaw wyuczonej bezradności oraz aktywności zawodowej wśród osób i rodzin , • Zachwianie tradycyjnego modelu rodziny, wzrost rodzin niepełnych , samotnie wychowujących dzieci, • Starzenie się społeczeństwa;

	<ul style="list-style-type: none">• Obniżenie wieku inicjacji alkoholowej;• Rolniczy charakter gminy, który sprzyja szerzeniu się bezrobocia u ubóstwa wśród mieszkańców Gminy;• Powiększanie się obszarów patologii społecznych na terenie gminy, pojawianie się nowych zagrożeń (narkomania);• Bierność i pasywność osób objętych pomocą społeczną, nasilanie się postaw roszczeniowych.
--	---

Jak wynika z tabeli analizy SWOT, wiele zagrożeń dla rozwoju Gminy Obryte dotyczy szeroko rozumianej polityki społecznej. Zjawiska takie jak bezrobocie i ubóstwo z jednej strony są wynikiem określonych procesów społeczno-gospodarczych, z drugiej zaś same potrafią generować nowe problemy w postaci uzależnień czy przemocy w rodzinie. Ich rozwiązanie wymaga kompleksowego podejścia do zastanej rzeczywistości, ze szczególnym uwzględnieniem osób, które zagrożone są wykluczeniem społecznym. Jak pokazują dotychczasowe doświadczenia łatwo stać się beneficjentem systemu pomocy społecznej, o wiele trudniej jednak powrócić na drogę samodzielności i odpowiedzialności za byt własny i losy rodziny. Dlatego też w proponowanych działaniach położono duży nacisk na profilaktykę, działania edukacyjne i terapeutyczne.

III. CZĘŚĆ ROZWOJOWA

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w gminie Obryte jest odpowiedzią na problemy i kwestie społeczne zidentyfikowane w procesie diagnozy społeczno – gospodarczej oraz przeprowadzonej analizy SWOT. W sposób szczególny zapisy SRPS odnoszą się do głębokich zmian strukturalnych zachodzących w każdej dziedzinie życia mieszkańców gminy Obryte. W oparciu o te elementy wyznaczony został cel strategiczny, który zostanie zrealizowany poprzez zadania z zakresu: sportu, rekreacji, edukacji, kultury, opieki zdrowotnej i społecznej.

„Poprawa sytuacji społecznej oraz polepszenie poziomu życia mieszkańców gminy Obryte, z szczególnym naciskiem na zapobieganie społecznej izolacji i marginalizacji najsłabszych i najbardziej zagrożonych grup lokalnej ludności.”

Szczegółowa diagnoza i analiza sytuacji społecznej gminy Obryte połączona z badaniami ankietowymi i spotkaniami z mieszkańcami pozwoliła wyodrębnić 5 obszarów operacyjnych (szczegółowych), które uznano za priorytetowe w realizacji celu strategicznego. Na nich będą koncentrowane działania samorządu gminy do roku 2020 . Celami Strategii są działania długookresowe i długofalowe, polegające na inwestycji w kapitał ludzki, system edukacji, poprawę sytuacji materialnej, działania na rzecz poprawy rynku zatrudnienia mające powiązania ze wzrostem przedsiębiorczości. Kompleksowa pomoc osobom z problemami społecznymi powinna opierać się ponadto na profilaktyce, systematycznym monitorowaniu sytuacji społecznej i wczesnym reagowaniu w razie piętrzących się kłopotów.

Cele operacyjne:

- I. Wspieranie przedsiębiorczości , promocja zatrudnienia , aktywizacja lokalnego rynku pracy oraz przeciwdziałanie bezrobociu.
- II. Wspieranie osób starszych i niepełnosprawnych.
- III. Wspieranie rodzin poprzez przeciwdziałanie uzależnieniom i przemocy domowej.
- IV. Stworzenie perspektyw dla dzieci i młodzieży.
- V. Rozwój kapitału społecznego i ludzkiego

Sposób realizacji Strategii

Realizacja postanowień Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych jest obowiązkiem władzy wykonawczej gminy, a więc Wójta Gminy Obryte . Dysponuje on niezbędnym w tym celu aparatem wykonawczym. We wprowadzaniu w życie poszczególnych celów czynnie uczestniczyć będą przede wszystkim pracownicy Ośrodka Pomocy Społecznej w Obrytem , którzy realizują zadania własne gminy właśnie w zakresie pomocy społecznej.

Ponadto, w realizacji strategii można oczekiwać wsparcia i pomocy niżej wymienionych instytucji:

- Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie;
- Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności przy PCPR;

- Powiatowego Urzędu Pracy;
- Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
- Komendy Powiatowej Policji,
- placówek oświatowych, kulturalnych i sportowych z terenu Gminy Obryte ,
- organizacji społecznych i innych instytucji i placówek.

Niniejsza Strategia będzie również wdrażana poprzez realizację gminnych programów i projektów realizowanych przez ww. podmioty i instytucje współdziałające na poziomie gminy Obryte .

Działania określone w niniejszej Strategii mogą być realizowane na różnych poziomach - począwszy od samodzielnej realizacji działania przez OPS lub inne podmioty, poprzez współpracę partnerską, aż po zlecenie realizacji zadań publicznych podmiotom zewnętrznym w trybie określonym przepisami prawa.

Programy i projekty muszą być zbieżne z założeniami strategii oraz tak zaplanowane, aby wpisywały się w strukturę celu głównego strategii lub celów szczegółowych, zaś efekty realizacji programu lub projektu wpływały na osiągnięcie celu głównego strategii.

Ramy finansowe Strategii

Jednym z warunków realizacji celów zawartych w każdej strategii jest jej finansowanie. Zakłada się, że ramy finansowe „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na terenie Gminy Obryte ” obejmują lata 2015-2020, gdyż w tym okresie będą realizowane w sposób ciągły zdefiniowane cele strategiczne i operacyjne.

Przewiduje się, że realizacja proponowanych celów i działań nastąpi przy wykorzystaniu następujących źródeł finansowania:

- środki własne pochodzące z budżetu gminy finansowane z jej dochodów;
- środki przekazane gminie z budżetu państwa (dotacje);
- środki funduszy krajowych (PFRON);
- projekty systemowe i konkursowe w ramach środków rządowych, ministerialnych oraz Unii Europejskiej;

- środki pochodzące z funduszy pomocowych Unii Europejskiej (Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, Europejski Fundusz Społeczny).

Wskaźniki realizacji działań

W celu śledzenia postępów w realizacji strategii będzie ona na bieżąco monitorowana. Monitorowanie pozwoli z jednej strony na ocenę oczekiwanych wyników już przyjętych zadań, jak i ewentualne korekty w tych zadaniach. Strategia z założenia jest dokumentem otwartym, natomiast jej materia (rzeczywistość społeczna) podlega ciągłym zmianom. Dlatego też konieczne jest elastyczne reagowanie na pojawiające się problemy i wyzwania. Oceny tej dokonywać będą pracownicy OPS w Obrytem .

Monitorowanie umożliwi:

- bieżącą ocenę realizacji programów i zadań oraz osiągnięcia celów,
- prognozowanie ewentualnych zmian warunków realizacji,
- dokonanie bieżących korekt i poprawek,
- podjęcie działań zabezpieczających i naprawczych,
- informowanie społeczności lokalnej o uzyskanych wynikach.

Wskaźnikiem realizacji celów strategicznych będzie nie tylko zmniejszająca się ilość świadczeniobiorców oraz zmniejszanie się strumienia środków na bezpośrednie wsparcie najbardziej potrzebujących, ale przede wszystkim poziom zadowolenia mieszkańców Gminy Obryte z jakości życia na terenie Gminy. Jakość życia na terenie Gminy będzie z kolei weryfikowana na podstawie mierników.

IV. HARMONOGRAM

W procesie wdrażania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w gminie Obryte wyróżniono trzy etapy – przygotowanie, działanie i porównanie.

Pierwszy etap – przygotowanie – szereg działań przygotowawczych prowadzonych przez władze i urzędników gminy, których wysiłki powinny skupić się na zwiększeniu lokalnej przedsiębiorczości oraz lepszej współpracy wewnątrz społeczności lokalnej i podmiotów lokalnych. W wyniku tego założenia w pierwszej kolejności będą realizowane cele związane z rozwojem kapitału ludzkiego, stworzeniem atrakcyjnej oferty spędzania czasu wolnego

przez dzieci i młodzież, umocnieniem nowych grup zawodowych (w tym szczególnie absolwentów), zapewnieniem ładu społecznego oraz edukacji.

Drugi etap – działanie – to bezpośrednia realizacja celu. Wiąże się on z uruchomieniem instrumentów finansowych Unii Europejskiej. Za ich sprawą będzie można przeprowadzić inwestycje w infrastrukturze technicznej (nadać istniejącym już obiektom nowe funkcje gospodarcze i usługowe), jak też zwiększyć wsparcie rozwoju lokalnego. Ponadto działanie te wzmocnią system edukacji. Będą kształtować społeczeństwo odpowiedzialne i świadome oraz zdolne do rozwiązywania swoich problemów życiowych.

Trzeci etap – porównanie – polega na zestawieniu ze sobą celów z osiągniętymi rezultatami według przewidzianych wskaźników, w celu zweryfikowania rezultatów z planowanymi.

V. OCENA

Dla skutecznej i efektywnej realizacji ustaleń Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych niezbędne jest stworzenie systemu stałego monitorowania, kontroli i oceny efektów realizacji jej ustaleń. Monitorowanie i kontrola jest to proces, który ma na celu systematyczne analizowanie stanu zaawansowania realizacji poszczególnych przedsięwzięć (zadań realizacyjnych, projektów) i ich zgodności ze sformułowanymi celami. Jego istotą jest wyciąganie wniosków z tego, co zostało, a co nie zostało zrobione, a także modyfikowanie dalszych poczynań w taki sposób, aby osiągnąć zakładane cele. Stanowi więc podstawę do rozwiązywania problemów, gdyż nastawiona jest na ich wykrywanie oraz zapobieganie ich negatywnym skutkom.

Monitorowanie i kontrola wdrażania ustaleń Strategii będzie obejmowała w szczególności:

- weryfikację zgodności uzyskiwanych efektów z założonymi celami,
- weryfikację zgodności założonych planów finansowych z faktyczną ich realizacją,
- korygowanie (modyfikowanie) ustaleń Strategii,
- ocenę efektywności wykorzystania środków finansowych pozostających w dyspozycji budżetu gminy,
- sporządzanie - raz w roku - sprawozdania z wykonania ustaleń strategicznych przez Wójta Gminy Obryte i jego przedkładania Radzie Gminy Obryte do akceptacji.

Monitoring i kontrola realizacji ustaleń Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych mają więc za zadanie szybko wykrywać tendencje i zdarzenia mogące mieć negatywny wpływ na skalę i

tempo realizacji założonych celów rozwoju i planowanych przedsięwzięć realizacyjnych. W szerokim aspekcie ewaluacja dotyczy realizacji Strategii oraz jej wpływu na wszelkie dziedziny życia społeczno-gospodarczego. Ewaluacja musi także odpowiadać na pytanie, w jakim stopniu Strategia rozwiązuje realne problemy regionu i jego społeczności. Z kolei, ocena efektów realizacji ustaleń Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych umożliwia - poprzez odpowiednio dobrany system mierników - badać rezultaty (postępy) w zaspokojeniu potrzeb mieszkańców Gminy Obryte. Będzie ona prowadzona w dwóch aspektach: on-going (bieżąca) - ocenie tej będą podlegać poszczególne przedsięwzięcia w trakcie ich realizacji oraz ex-post - ocenie tej będą podlegać poszczególne przedsięwzięcia po ich zakończeniu. Przy ocenie efektów realizacji ustaleń Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych należy uwzględnić następujące trzy kryteria:

1. skuteczności, co pozwala określić, czy cele zapisane w Strategii zostały osiągnięte,
2. efektywności, co pozwala porównać zasoby zaangażowane przy realizacji danego przedsięwzięcia z rzeczywistymi osiągnięciami - jest to stosunek poniesionych nakładów do uzyskanych efektów,
3. korzystności, co pozwala ocenić faktyczne efekty z realizacji danego przedsięwzięcia - jest to ocena "saldo" skutków pozytywnych i negatywnych powstałych w wyniku jego realizacji.

Suma ocen poszczególnych projektów dokonywana corocznie powinna wskazywać, czy Strategia ma być kontynuowana w przyjętym kształcie, czy też zachodzi potrzeba zmiany poszczególnych jej elementów. Zmiany te mogą polegać na korektach założonych w Strategii projektów lub programów (do usunięcia niektórych z nich włącznie) lub też na włączaniu nowych projektów lub nawet całych programów, w miarę pojawiania się nowych możliwości.

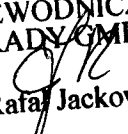
Należy pamiętać jednocześnie o tym, iż misja i cel strategiczny nie powinny ulegać zmianie. W razie takiej konieczności, należy przygotować nową Strategię. Ocena efektów zdefiniuje również czynniki, które przyczyniły się do sukcesu lub niepowodzenia we wdrażaniu poszczególnych przedsięwzięć, a także określi rekomendacje i proponowane zmiany w zapisach Strategii.

Mieszkańcy gminy będą informowani o działaniach związanych z oceną Strategii poprzez ogłoszenia zamieszczane w miejscach publicznych.

VI. WNIOSKI I UWAGI KOŃCOWE

Ustawa o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 roku wprowadza jako zadanie własne gminy o charakterze obowiązkowym opracowanie i realizację gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych, ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin szczególnego ryzyka.

Dlatego też opracowana Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w gminie Obryte, stanie się instrumentem umożliwiającym podejmowanie decyzji w najbliższym okresie i odległej perspektywie, w szczególności ułatwi dostęp do funduszy pozabudżetowych, w tym Europejskich Funduszy Społecznych. W większości przypadków aplikacja do w/w funduszy jest uwarunkowana właśnie wdrożeniem lokalnych strategii rozwiązywania problemów społecznych. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w gminie Obryte ma objąć wsparciem osoby i rodziny na różnym etapie ich kryzysu rodzinnego, społeczne może skuteczniej prowadzić do zatrzymania osoby w naturalnym środowisku zamieszkania poprzez świadczenie różnorodnych usług socjalnych, stworzenie możliwości zarobkowania i aktywizacji zawodowej bezrobotnych, udział w rozwiązywaniu problemów rodzinnych i społecznych, poprawę standardu życia osób i rodzin o niskich zasobach materialnych. Dlatego realizacja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych wymaga zaangażowania całej wspólnoty. Nie bez znaczenia jest również wsparcie instytucji pożytku publicznego, kościoła czy władz szczebla powiatowego i wojewódzkiego. Realizacja zapisów Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych pozwoli, w istniejących uwarunkowaniach społeczno-gospodarczych gminy Obryte, na stopniowe minimalizowanie źródeł zagrożenia bezpieczeństwa socjalnego, a w przyszłości na wyeliminowanie tych zagrożeń. Gminie zaś pozwoli na ograniczenie wydatków na szeroko rozumianą pomoc społeczną i skierowanie większej ilości środków na modernizację i rozwój.

PRZEWODNICZĄCY
RADY GMINY

Rafał Jackowski